ФИФІ ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ ІЕЙ ФЫМЫГЪЭПЩКІУ

АДЫГЭ ІПСАЛЪЭ

КЪБР-м и ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ
ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЗЭМ И 1 ЛЪАНДЭРЭ КЪУДОКІ

№64 (23.722) ● 2018 гъэм накъыгъэм (майм) и 23, бэрэжьей ● Тхьэмахуэм щэ къыдокІ ● И уасэр зы тумэнщ ● adyghe@mail.ru adyghepsale.ru

«Урысей зэкъуэт» партым и Совет нэхъыщхьэмрэ Генеральнэ советымрэ зэщІыгъуу Москва щрагъэкІуэкІа зэІущІэм хэтащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и Іэтащхьэ

Пленар зэІущІэм къыщыпсэлъащ партым и тхьэмадэ, къэралым и премьер-министр Медведев Дмитрий.

ЗЭІУЩІЭМ хиубыдэу къызэрагъэпэща конференцым щІыналъэхэм утыку къыщрахьащ УФ-м и Президентым Федеральнэ Зэхуэсым Зэрызыхуигъэзам къыщыгъэува кьалэнхэр, Путин Владимир дызэрыт мазэм къыдигъэкІа указыщІэхэр гъэзэщІэнымкІэ зэфІагъэкІ щыта зэгурыІуэныгъэр гъэзэщІа зэрыхъум.

Тырныауз комбинатыр егъэжьэным ехьэлІауэ инженер-геологие къэхутэныгъэхэр зэфІагъэкІащ, а Іэнатіэр зыхуэфащэ сетхэм зэрыпащІэным хуагъэхьэзыращ. Іэхущ Іанпіэр экологие и лъэныкъуэкІэ дунейпсо мардэхэм иту щытынущ.

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущ Іанпіэ.

КІуэкІуэ Юрий Москва щыхуэзащ «Вольфрам» компание» акционер зэгухьэныгъэм и президент Горбачёв Михаил

КъБР-м и Іэтащхьэ КІуэкІуэ Юрий лэжьыгъэ Іуэхукіэ дыгъуасэ Москва щыхуэзащ «Вольфрам» компание» акционер зэгухьэныгъэм и президент Горбачёв Михаил.

ЗЭІУЩІЭМ щытепсэлъыхьащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и щІыналъэм рудар щагъэкъабзэ, абы кьыхаха металлхэм щеложь Іэнатіэкэр кьыщызэгъэпэщыным теухуауэ лъэныкъуитІым зэращІыпІауэ щыта зэгурыІуэныгъэр гъэзэщІа зэрыхъум.

Мы щыта зэІущІэм хэтахэр гупищу гуэшауэ тепсэлъыхьащ егъэджэныгъэм, узыншагъэр хъумэным, щэнхабзэм зегъэужьыным кІэ къуэ кьалэнхэм.

КІуэкІуэ Юрий «Урысей зэкъуэтым» и Совет нэхъыщхьэм щыхагъэхьауэ щытащ 2017 гъэм и щІыпІэ мазэм екІуэкІа XVI съездым.

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущ Іанпіэ.

Ухуэныгъэм ирахьэлІэ иджырей материалхэр зыщэхухэр нэхъыбэ мэхъу

Къэбэрдей-Балъкъэрым щыІэ «ГЛАСС» жэуап зэхэгъэщхьэкІа зыхь зэгухьэныгъэм къыщІигъэкІ продукцэр щигъэлъэгъуащ иджыблагъэ Москва щекІуэкІа XXIV дунейпсо выставкэм. Абы щызэхуэсат ухуэныгъэм, унэхэр зехьэнымрэ гъэщІэрэщІэнымрэ пыщІа Іэхущ Іанпіэ ину кьэрал зэмыліУэужьыгъэм щыІэхэм я лІыкІуэхэр.

Выставкэр щекІуэкІ зэманым абы щІыху мин 65-м щигъу кьекІуэлІащ. «ГЛАСС» зэгухьэныгъэм игъэлъэгъуа продукцэр фІагъкІэ кьиузэрыхэщым и щІыхьэтщ ар зыщэхунухэм Урал федеральнэ округым, Кьрым Республикэр, Москва кьалэмрэ Москва областымрэ, Астрахань областыр, Краснодар крайр, Беларусь Республикэр кьиузэрыхэхьар.

КъБР-м Промышленностымрэ сатумкІэ и министерствэм и пресс-Іуэхущ Іанпіэ.

Къэбэрдей-Балъкъэрым щыщІидзащ волонтёрхэм я япэ съездым

● Дыгъуасэ

Зэхуэсым ипкъ иткІэ зэхэтынущ волонтёр зэщІэхъеенымгъэм зегъэужьыныкІэ мастер-классхэр, Урысейм и Волонтёр центрхэм я ассоциацэм хэтхэмрэ экспертхэмрэ я Іэзэгъыкіэ кьадэгугъэшэнщ, Кавказ Ищхъэрэ федеральнэ щІыналъэм щынэхъыфІхэм я лэжьыгъэм зыхагъэгугъэзэнущ.

«ВОЛОНТЁР лэжьыгъэм, щІалэгъуалэм я зэхэщІыкІым Къэбэрдей-Балъкъэрым хуабжьу зыщиужьащ. Республикэм и волонтёрхэр сыт щыгъуи жьыджэру хэтщ къэралми дуней псоми кьыщрахьэжьэ Іузхугъуэхэм», - кьыхигъэщащ «Доброволец России» урысейпсо зэпеуэм Кавказ Ищхъэрэ федеральнэ щІыналъэмкІэ и къэрал зэщІэгъэуІуэкІуэ Козак Еленэ.

Къэбэрдей-Балъкъэрым волонтёр лэжьыгъэм щыкІыгъэ щІэныгъэ мини 8,5-м щІигъу. Кьанэ щІагъуэ щымыІэу республикэм и еджапІэ псоми абы хэм я клубхэмрэ организацэхэмрэ кьыщІэзрагъэпэщащ.

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущ Іанпіэ.

Іуащхьэмахуэ лъапэ курортыр илъэситІ лъандэрэ зэкІэлъыкІуэу къэралым щынэхъыфІу къалъытэ

Бгы-лыжэ курортым кьыхуагъэфэщащ «Спорт индустрием и пашэхэр» лъэпкъ саутэтыр. А дамыгъэр ягъэуващ спортым и щІымахуэ лІэужьыгъуэхэм, туризмэм зегъэужьыныкІэ нэхъ зэфІэкІышуэ кьэзыгъэлъагъэхэм иратын папщІэ.

Иджыпсту Іуащхьэмахуэ лъапэ щыІэ курортым хъэщІэщу, пансионату, нэгъуэщІ хэщІапІэу щэм щІигъу кьиузэІуебыдэ. Курортым щолажьэ здэщыІэ лъагагъым и лъэныкъуэкІэ Европэ псом щыпашэ кІапсэ гъуэгуу щы.

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущ Іанпіэ.

● Хъыбар гуапэ

Кебеков Владимир и къулыкъущІэ

«Захуагъэ здэщыІэ Урысей» партым и щІыналъэ кьудамэм и унафэщІ Кебеков Владимир иджыблагъэ хахащ а партым и депутатхэм я палатэм и Советым и унафэщІым и кьуэдзэу. Палатэм и Советыр партым и унафэщІ органщ икІи абы щІыху 20 хэтщ. Советым и Іэтащхьэщ УФ-м и Кьэрал Думэм и УнафэщІым и кьуэдзэ Епифановэ Ольгэ. Советым апхуэдэу хэтщ Кьэрал Думэм и депутату, партым и щІыналъэ кьудамэ нэхъ инхэм я унафэщІу нэгъуэщІ зыбжани.

Кебеков Владимир Сэфарбий и кьуэр Анзорей кьуажэм кьыщалъхуащ икІи абы дэт курыт школым щеджащ. Кавказ Ищхъэрэ бгы-металлургие институтымрэ КПСС-м и деж щыІа Парт школ нэхъыщхьэмрэ кьиухащ. Геолого-минералогие щІэныгъэхэм я кандидатщ, Урысей Федерацэм щІыхь зиІэ и энергетикщ, Урысейм щІыхь зиІэ и ухуакІуэщ, Къэбэрдей-Балъкъэрым, Осетие Ищхъэрэ - Аланием, Осетие Ипщэм я дамыгъэхэр иІэщ, КъБР-м и Парламентым и иужьрей хэхьгъуищым я депутатщ.

Нобэ

● Азербайджаным щагъэлъапІэ Экологиемрэ щІыуэпс хъугъуэфІыгъуэхэмрэ я лэжьакІуэхэм я махуэр

● Таджикистаным и щІалэгъуалэм я махуэщ

♦1769 гъэм франджы инженер Куньо Николэ зы сихьэтым километри 5 зыкІу япэ автомашинэр зэпкърилъхьауэ щытащ.

♦1879 гъэм урыс тхакІуэ цІэрыІуэ Тургенев Иван «Оксфорд университетым щІыхь зиІэ и доктор» цІэр къыфІащащ. Дуней псор кьапщтэми, тхакІуэхэм ящыщу аращ а цІэр япэ дыдэу зыхуагъэфэщащ.

♦1801 гъэм инджылыз инженер Тревитик Ричард базхэкІэ зекІуэ автомобиль къигупсысащ. Абы зы сыхьэтым километр 14,5-рэ икІуфырт.

♦1904 гъэм Венэ (Австрие) къыщызэІуахащ алыджурым бэнэкІэмкІэ япэ дунейпсо чемпионатыр.

♦1949 гъэм ФРГ-м и Конституцэр (Закон Нэхъыщхьэр) кьащтащ. Апхуэдэ щІыкІэкІэ хэІущІыпІу ящІащ Германие Федеративнэ Республикэ къызэрыунэхуар.

♦Швецием щыщ щІэныгъэлІ цІэрыІуэ, а къэралым щІэныгъэхэмкІэ и академием и япэ президенту щыта, кьэкІыгъэхэм, псэущхьэхэм я дунейкэр классификацэ зэрыгъэхьэхуІа **Линней Карл** къызэралъхуэрэ илъэс 311-рэ ирокъу.

♦Совет кинорежиссёр цІэрыІуэ, СССР-м и цІыхубэ артист, Хэку зауэшхуэм хахуэу зэрыхэтам и дамыгъэ куэд зыхуагъэфэща **Чухрай Григорий** къызэралъхурэ илъэс 97-рэ ирокъу.

♦Шахматист цІэрыІуэ, дуней псом и чемпион, СССР-м спортымкІэ щІыхь зиІэ и мастер, УФ-м и Кьэрал Думэм и депутату щыта **Карпов Анатолий** и ныбжьыр илъэс 67-рэ ирокъу.

♦Адыгэ хьэрычэтыщІэ цІэрыІуэ, «Шиферник» ОАО-м (Краснодар) и генеральнэ директор **Сагуэ Хьид** и ныбжьыр илъэс 63-рэ ирокъу.

♦Урысей актрисэ, теленэтынхэр езыгъэкІуэкІ, УФ-м щІыхь зиІэ и артисткэ **Гузеева Лариса** и ныбжьыр илъэс 59-рэ ирокъу.

Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэриты мкІэ, Налшык пшэр техьэ-текІыу щыщытынущ. Хуабэр махуэм градус 25 - 26-рэ, жэщым градус 15 - 17 щыхьунущ.

Зыгъэхьэзырар **ЖЬЭКІЭМЫХЬУ Маринэщ.**

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Адыгэр вакъэ лъэныкъуэу шхэркъым, шхэурэ уэрэд жиІэркъым.

«Дыхуейкъым зауэ! Зауэм дригъэзэжащ»

● Пэкіу

Адыгэ Хэкур и гурыфІыгъуэу лъэпкъышхуэр зэгуэр псэуат, ауэ абы и натІэ кърикІуам ар зэбгригъэщащи, накъыгъэм и 21-р и Щыгъуэщ Іэж махуэщ. Илъэси 154-рэ и пэкІэ иуха Кавказ зауэм зи щхьэ хэзылъхьахэмрэ зи лъэхэр зыбгынэн хуей хъуэхэмрэ ягу къыщагъэкІыж фэеплъ махуэм Налшык кьалэм дэт «Псэ жыгым» деж пэкІу щекІуэкІащ. Къызэхуэса щыхушхуэм яхэтт Тыркум, Йорданием, Израилым, Сириием, Хьэрыпэ Эмират Зэгуэтхэм кьикІа ди лъэпкъэгъу 45-м щигъу.

- АДЫГЭ лъэпкъым ди щыгъуэ махуэщ. ГъащІэр Іэфщ, ауэ напІэ дзхьеигъуэм хуэдизщи, зы лъэхъэнэм лъэхъэнэ кьигъэщІурэ йокІуэкІ. Зэманым сыт хуэдэу зихъэжми, нобэ адыгэ лъэпкъыр зи тхыдэр, хабзэр зыщыгъупщэжа лъэпкъхэм ящыщкъым. Абы зэпымыууэ япэ итахэр игу къеГэкІыж икІи си гуапэщ дахуэфэщэн щІэблэ дыхьунэ. Адыгэ лъэпкъыр зыхэта насыпынщагъэм кьытримыгъэзэжын Тхьэм ищІ! - жиІащ пэкІур къыщызэІуихым КъБР-м щэнхабзэмкІэ и министр **Къумахуэ Мухьэдин**.

Абы псалъэ зрита Дунейпсо Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ **Сэхъурокъуэ Хьэутий** жиІащ: «Ныбжьэгъу лъапІэхэ! Тхыдэджхэм къызэралытэмкІэ ильэси 154-рэ и пэкІэ ди адыгэ лъэпкъыр зыхэта зауэм нэхъ гущІэгъунщэ дуней псом щекІуэкІакъым. Лъэпкъым абы кьыхухьа хэщІыныгъэр зыхуэдизыр кьэлъыхтэгъуейщ. Аращ нобэр кьыздэсым щІытщІымыгъупщэр, дыркъуэу ди псэм кьыщІытенар. ЦІыхуипщІым ящыщу зыр Хэкум кьинауэ аращ, адрейр зауэм хэкІуэдащ е абы и щхьэр Хэкум ирихын хуей хъуащ. Ди лъэпкъэгъуэр нобэ кьэрал 54-м щопсэу. Зэрыс щІыналъэхэм я хабзэ яІэжщи, абыхэм ахэр темыту хъурхьаи, ауэ дыхуейт адэжь Хэкур, лъэпкъыр кьиузэрацІыху адыгагъэр, нэмысыр, бзэр зыми зэи ящымыгъупщэу псэуну. Зэманым зыми кьыхуегъэгъэзэжакъым. Лъэпкъыр ипэкІэ дыплъэн хуейщ. Адыгэ хабзэм, нэмысым, фащэм я мыхьэнэм ди щІэблэр зэрыщІэтпІыкІыным, дызэрыт зэманым хуэфащэ щІэныгъэ абыхэм зэреттыным дыхуэсакъыпхъэщ. Лъэпкъыр щефІэкІуэнур дызэрыІыгъыу, дызэрыгъуэгу, ди бзэр зыІэщІэдмыгъэкуу дыпсэумэщ. Анэдэлъхубзэр хъумэным кьупыкъущІэри цІыху кьиузэрыгуэкІри, зэрыжаІэу, кьидгурыІуэу дытелэжьэн хуейщ. Ди тхыдэм, ди адэжьхэм я фэеплъым пщІэ хуэтщІыныр ди хьэкъыу кьизолъытэ. Адыгэм икъукІэ тхыдэшхуэ и щІыбагъ кьидэлъщ, ар лъэпкъ куэдым я ныбжьэгъуу кьекІуэкІащ. БлэкІар тщыгъупщэ щІэмыхъуныр зыгуэрым зедгъэщІэжын щхьэкІэжьым. УщІэгушхуэнщ ди лъэпкъым кьыхэкІа куэдым ди зэманым ехьулІэныгъэшхуэхэр кьиузэрагъэлъагъэр, кьулыкъушхуэхэр яІыгъыу хамэ кьэралхэм кьиузэрыщыхэщыр. Сыхуейт кьыщІэкІуэтей ди щІэблэри гъэсэныгъэ хэлъу, нэхъыжьым жиІэм едаІуэу, кьэкІуэным гудзакъэ хуиІэу кьэхъуну. Ди Іуэхур кьыддэзыІыгъыну кьекІуэлІа псоми фыщІэ яхузощ».

Сыхьэт 12-м адыгэу дунейм тетыр дакъикъэкІэ щыму щытащ, Кавказ зауэм хэкІуэдахэм я фэеплъ.

Пэкіум кьурикъэлІа нэхъыжьхэм яхэтт Тыркум 1982 гъэм къиІэпхъуКІыжауэ Налшык щыпсэу **Бланэмыхь Фахьми**. Ар илъэс 12-кІэ Истамбыл дэт Хасэм и Іуэхухэр зэриГэкІуэу лэжьащ. Абы дыщигъэгъуэзащ иджыпсту и нэм фІыуэ имылъагъужми, сыт щыгъуи адыгэ Іузхухэм зэреблагъэм, и лъэпкъэгъуэм яхэтыну зэрыфІэфІым. «Нобэрей махуэм узэгупсысын куэд хэлъщ.

(КІэухыр 2-нэ нап.).

Тхыдэр, лъэпкъым ифІ зыхэлъхэр зыщывмыгъэгъупщэ

● Щыгъуэ-щІэж махуэ

Хабзэ зэрыхъуам тету, Адыгэхэм я щыгъуэ-щІэж махуэм - накъыгъэм и 21-м - и пщэдджыжьыпэм щІыхуэхэр жьыуэ щызэхуэсащ Налшык кьалэ и гъуэгу гъуэгу станцым и гупэм къит утыкум.

МЫБЕДЖЫМ кІуэ пэтми нэхъыбэж щызэрыгъэхъурт лъэпкъым кьыттепсыхауэ щыта мыгъуагъэр зыщыбгъэгъупщэнкІэ Іэмал зэримыІэр, абы и дерсхэм дяпэкІи иригъуззэным и мыхьэнэр зэрыиныр кьызыгурыІуэхэр, Урыс-Кавказ зауэм хэкІуэда ди адэжьхэм зи щхьэр яхуэзыгъэщхьыну мурад зыщІа нэхъыжьыфІхэмрэ щІалэгъуалэмрэ.

Адыгэ ныпыр уардэу зыщхьащыбыбыкІ, лъэпкъым ди бзэр, ди хабзэр хъумэным кьыхуезыджэ тхыгъэхэр зытет щэкІ удзыфэхэр зыІыгъ щІалэхэмрэ пщащэхэмрэ нэхъыжьхэр кьаувыхьащ.

- Нобэрей Іуэхум фыхэтыну фыкъызэрекІуэлІам папщІэ фІыщІэ ин фхудощІ! - захуигъэзащ къызэхуэсахэм Къэбэрдей-Балъкъэрым и Адыгэ жылагъуэ зэгухьэныгъэхэм я зэзыгъэуІу советым и тхьэмадэ Къалмыкъ Жызлэбий. - Фыкъыхудоджэ, хабзэм демыбакъуэу, зэпІэзэрыту, гъэсэныгъэ куу зэрыдбгъэдэлъыр кьыддалъагъуу Налшык и уэрам нэхъыщхьэм дрикІуэну. МыдэкІэ. Мыпхуэдэ ди зэхуэсхэм кьыхьыхьэхэр дынэхъыбэху лъэпкъым дежкІэ нэхъыфІщ, цІыхубэми властым щыщхэми ди гурыгъуэгурыщІэхэр зэхащІыкІыным, ди жыІэр нэхъ зэхахыным хуэгъэзауэ. Адыгэхэм зыкъэтщІэжын, зыкъэдужьыжьын папщІэ, дяпэкІи къыптэщІылъыр нэхъыбэжщ. Псалъэм и хьэтыркІэ, псом япэ идгъэщыпхъэхэм ящыщу сэ къызолъытэ бзэм и Іуэхур кьэІэтыжьыныр. Мыдрейуэ. Мы гъэм и фокІадэм илъэс 310-рэ ирокъу Къэбэрдейм и тхьэм лъэужьышхуэ кьыщызына Къэнжал зауэр зэриухрэ. Абы текІуэныгъэшхуэ ди адэжьхэм кьиузэрыщахьар гъэлъапІэнэм иджыпсту щыщІэдзауэ зыхудогъэхьэзыр.

Ауэрэ дыздэщытым, хъыбар кьэІуащ кьалэм и щыгъэжанІэм кьыиуКІа шууейхэр гъунэгъу кьиузэрыхуамкІэ. Гъэгум и лъэныкъуитІымкІи щиувыкІа цІыхухэр а дакъикъэм нэхъыбэж хъуащ, псоми я нэгум гушхуагъэ ин кьищу.

Шы лъэмакъым зэман жыжьэхэм ихьыжа ди гупсысэм нэхъри нэхъ кууэ зидзащ уэрам нэхъыщхьэм и кьыщІэдзапІэ дыдэм деж щашэщІа, Урыс-Кавказ зауэжьым и зэманым зи лъахэр зыхъумэжу зи псэр зыта, а лъэхъэнэм ІныгъэшхуэУ зеэзыхьа хэкупсэхэм ящыщхэм я цІэ-унэцІэхэр кьыщыхьа щэкІ удзыфэ кІыхьым дызэрыІупльэу. Ар хуэсакъыпэу яІыгът лъэпкъ фащэ кьекІуэкІ зэщІыхуэпыкІа щІалэхэмрэ пщащэхэмрэ.

(КІэухыр 2-нэ нап.).

Дунейпсо Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ Сэхъурокъуэ Хьэутий и псалъэ.

Балъкъэр пщащэм и усэ телъыджэ

Тхыдэ лъагъуэр гъуащэрхьыми - лІэужьыбзэ бзащхъуэркъым. ПхуэзщІэнщ-тІэ щІэблэм и жьэ!

Гулиевэ Джамиля ныбжьыщІэщ. Нэрылъагъущ пщащэ цыкІур щІэныгъэ тхылъ куэд зэрыщІэджыкІар. Нэхъыжь-нэхъыфІ гуэрхэм ягу тхупымыкІар балъкъэр пщащэм псоми кьагурыІуэн урысыбзэ узэщІакІэ, зы жьыІурыхьэгъуэу, кьыхущІэгъэльащ! УкьеГъэуІэбжь сабийм и зэхэщІыкІым... Хьэуэ, сабийкъым ар, Джамиля, истамбылакІуэхэм гъуэгуанэр ядихьэсу тхыдэ тхъугъэм кьыхэІуКІыжа макъ жьгъыру лъагэщ.

ФІыщІэ лей хуэфащэщ мыпхуэдэ бын зи лъапсэ кьыщыхъу Гулиев Магомет. Мы гъэм курыт еджапІэр «дыщэкІэ» кьэзыух пщащэм фІыуэ щыІэмкІэ дохъэзыху.

Джамиля, си лъэпкъэгъуэхэм кьабгъэдэкІыу, си щхьэкІэ сыпхуохуапсэ Уафэм кьехам я нэхъ фІыгъуэ лъэщыр - щІэныгъэр - адэкІи гъуэгуанэ бгъуфІэ пхуэхъуну. Тхьэм уи Іущыгъэр иузэщІ.

КЪАРМЭ Іэсият.

Мухьэжырхэр

Хилъафэу псыщхьэм бзий кІэкъуащІэр,
Вагъуэ лэгъупым мазэ щос;
ЛІэщІыгъуэ ябгэм и уэ гуащІэр,
Пащтыхьыжь зауэу бгъэм щогъэ...
Зэгуэр щхъуантІагъэу щыта лъахэр
Къалэ кІэгъуасэм есеиж,
ИтІани щыму къурш зэхэтхэм
Зауэ хьэдагъэр ягъэвыж:
Хохьэж лІэщІыгъуэм мухьэжырхэр,
Къызэхъуэпсэкіыуэр хохьэж...
Гущхьэ уІэгъэу, уэрдыхъу жырхэр
Тхыдэжь нэлату здалъэфыж.
Къызэранэкі жылэ нэщхъейхэр,
Гъуэгуанэ егъур щыму яху.
ЩІакъуэзу жьэпкъыж, къурмакъейхэр
КІэзызу, лъахэ гъыбзэ яхь.
Тенджыз фІыщІэжьу узыжь жьантІэр
Къапоплъэ ахэм хьэдэгъэпскІыу,
Толъкъунхэм сыт а псом хуаІуэху-тІэ...
Толъкъунщ ар, жьым ириудэкІыу.
Тенджызым адэкІэ,Тырку жагъуэм
Гум ешыкъылІэу ІупщІэ ещІ -
А псомя яридзыжу лыгъэ,
Тхыдэ гъуэщам и гъуэгу хегъэщІ.
Бзылъхугъэ хейм и пыхь-хыщІэм
Сабийр къыдэкІэу мэгулэз,
Псэ зэгъэжахэм я Іущащэм
Адыгэ лъахэр зэпегъэз!
.....
Сэраш ар! СыкІуэм - сыІуКІуэту,
Псыпыху пшынальэм сыщІодэІу,
Къуршыбгъэм лъатэурэ зиІэту,
Кьыр тхъуахэм си щІэкІэ ІолъэІу:
Си кІэтІий кІапэм и уэ кІэнщэ
Мыбдеж, зэхэпхрэ... Къыщызонэ?!
Уоу, къару лъэщыр зиІэ Тхьэшхуэ,
Мыжурэ пэбдзым къыпызонэ!
ЩІакІуэ фІыщІагъэу зыкъашийуэ,
Кхъащхьэ дияхэр къыскІэлъопъ,
Лъыкъуалэ пыжрэ сэр яшийуэ
Къихьахэр... Тхьэм хуэогъэтІылъ.
Къэзгъэзэжынущ, хэку дахащэ,
(Си бгъэчыр гугъэм якІэзгуех...)
Тхыдэ нэщІащэу, уэчыл щхьэщэу -
Псэхъуапсэм ищІэркъым кІэух!

ГУЛИЕВЭ Джамиля,
11-нэ классым и еджакІуэ.
Эльбрус къуажэ.

«Дыхуейкъым зауэ! Зауэм дригъэзэшащ»

(КІэухыр. ПэщІэдзэр 1-нэ нап.)

Ауэ си дежкІэ нэхъыщхьэраци, щІэблэр зэкъупсэу кьыззырдгъэхъунырщ зиужь дитын хуейр. Нобэ лъэпкъышхэу дыхэсми, хьарзынэу дыкъызэздогъуэгурыкІуэф, Іуэху дахэ длэжьу, мамыру допсэури, ар кУэд и уасэу кьызэолытэ, - жиІащ нэхъыжьым. -Ныкъусаныгъэ зимыІэ щыІэкъыми, арэзы сыкъэзымыщІ зы Іуэху щыІэщ. Псом япэу ар адыгэ Іуэху зезыхъэу Зэкум къэкІуэжьыр зэрымащІэрщ. Зэкупсэу щытмэ, цІыхум имышэчынрэ хуэмыщІэнрэ щыІэн хуейуэ кьыСщыхъурхъым. Мыр ди Зэкущ, дызыхэсыр ди лъэпкъщ, адыгагъэ тхэлъу дызэздэпсэуныр псом япэщ. Сэри гугъуехь мащІэкъым слъэгъуар си лъахэм сыкъыщыкІуэжкъым, ауэ ахэр си псэм щІы-дзэуар си Зэкур зэрыгъэгъэжарт. КъэкІуэжьну зигу ильыр нэхъыбамэ, ди гур нэхъ псэхунт».

ЛъэнкІэпашэхэ Мухьэмэд (и Іэщ1агъэкІэ юристщ) Сириием къикІыжащ и унагъуэр и гъусэу. Абыи мы Іуэхум хэтыну зыкъригъэхьэлІат. «Илъэси 10-м щІигъуааэ дыщопсэу ди лъаэм дыкъэІэпхъуэжауэ. Зы илъэси дзкІыркъым Адыгэм и щыгъуэщІэж махуэм екІуэкІ Іуэхухэм ди лъэпкъым и гъусэу дыхэмыту, - къыддогуашэ Мухьэмэд. - Шэч хэмылъу, дэтхэнэми ди гуращэр адыгэр зы дыхъужныырщ, дызэрыгъуэтыжныырщ. Сэ адыгэ щІынальэр си гум зэпымыууэ ильэ, унагъуэм ди быным адыгэбзэкІэ фІэкІа дыщепсэльакъым. ЩІалицІэр зы хъыджэбзрэ къытщІэхъуащи, зыщІэдгъэдэІуар адыгэбзэм, адыгэ хабзэм, нэмысым я ІыпІагъырщ. Аращи, хамэщІ дыщыпсэууэ псоми я анэдэлъхубзэр зэредгъэщІэфам орогушхуэ. Адыгэр дызэрыгъуэтыжу Зэкущхуэ дыхъужьныр нэхъ хъуэпсапІэ диІэкъым. Тхьэм хуитыныгъэ, мамыругъэ кьыдит. Адыгэм кьытехьа лейр дызэрыс къэралым зыхищІыкІыну дыхуейт, абы щыгъуэм ар щІэгъэкъуэныщхуэ кьытхуэхъунут адыгэхэм я Зэкур ягъуэтыжьнымкІэ».

ЦІыху уэру зэхэтым щхьэж гупсысэ щхьэхуэ щэхуу иІэжт ЩыгъуэУ махуэм. Абыхэм ящыщт Сириием илъэситхУ ипэкІэ къикІыжа, Нартан къуажэм дэс **Къущхьэ Надим**. «Адыгэм и щыгъуэ-щІэж махуэм Кавказ зауэшхуэр ди нэгум къыщІохьэ, - жиІащ Надим. - Абы ди лъэпкъышхуэр зэкъуичащ, Зэкур нэщІ ищІащ. КУэдыр хым хэкІуэдащ, бдзэжьей Іус хъуащ. Хамэ щыІпІэм кІуам я нэхъыбэр нэгъуэщІ лъэпкъхэм хошыпсыхьыж. Адыгэм гугъуехьу и псэм игъэвамрэ нэпсу щІигъэкІамрэ мащІэкъым, ар къызэрыпхуэІуэтэфын псаЛи кьыпхуигъэтыну си фІэщ хъуркъым. Гуаэушхуэ ильэгъащ лъэпкъым, ди адэщхуэмэм кьащІэнэхэри хамэ къэралхэм зэрыпхькІэ ди бзэ тхьэмэу дыщыпсэуащ. Насыпышхуэу кьызолъытэ Зэкужьыр зэрыдгъуэтыжар. Хамэу зыкъытлытэжьырхьым, ди псэр тыншыжащ. Сэ си щІалэри кьуэрыльху цІыкІуэхэри къэсшэжащ, хьарзынэу курыт еджапІэхэм ахэр хэзэгъащи, согуфІэ. Абы нэхъ насыпуІыхьуэн?! Зэкур дгъэбагъуэу, дефІакІуэу, Іуэхуфі зэдэтщІэу Тхьэм дяпэкІэ дигъэлъагъу».

Зэкур зыгъуэтыжа ди лъэпкъэгъуэхэм я щІэблэр щапхъэ зэрыхъуным хуэдэу зэрагъасэр нэрылъагъущ. **Санэхэ Хьэлэ** (Кременчуг-Константиновкэ дэтІысхьэжа Санэ Нидалрэ Сэлуэрэ ялъхьжьащ, Сириием къикІыжащ) илъэси 9 фІэкІа мыхъуами, зыхэтыну Іуэхум жэуаплынныгъэ пылъу зыхуигъэхьэзырат. Адыгэ фащэр кьыщыпсу зэрыщІагъым къыдэкІуэу, и гупсысэ екІуэкІи ар къыддэгуэшащ: «Адыгэ Зэкур зыхуэдэу щытамрэ лъэпкъыр зыхэта гуэвэгъуэмрэ нэхъыжьхэм жаІэу щыІэхэхкІэ си нэпсыр кьокІуэ, си гур мэуз, - жеІэ хъыджэбз щыкІым. - ИстамбылакІуэм ди адэжьхэм кьахуихьа мыгъуагъэр егъэлеящ. Сытыт адыгэм мыхъумыщІагъэу илэжьар? СыткІэ дыщыуат? Ди Зэку лъапІэмрэ бзэ дахэмрэ пэІащІэ дыхуащІу ди лъэпкъэгъуэ дыщракъухьын хуей щхьэ хьуат? Дыхуейкъым зауэ! Зауэм дригъэзэшащ. Дэ дызыхуейр адыгэр зы дыхъужьныырщ, мамыру, узыншэу, тхъэжу дыпсэуныращ».

- Адыгэу дыкъыззэригъэщІам, адыгэлъ зэрытщІэтым щхьэкІэ сэ зэпымыууэ Тхьэм шыкур хузощІ. Зэкур илъэси 100-м щІигъукІэ зыхъумэфа нэгъуэщІ лъэпкъ щыІэкъым. ЩІхьэхуитынныгъэм щІзэзууэ зи псэ зытахэр Тхьэм жэнэткІэ игъэгуфІэ. Мыпхуэдэ Щыгъуэ махуэ дыщІиІэн щхьэусыгъуэ ди щІэблэм ямыльагъуу, лъэпкъыр узынщэу, мамыру, гуфІэгъуэ куэд зэдэтІэтыфу дыпсэуну сыхуейт. Адыгэр кьызэхуэсыжауэ Тхьэм дигъэльагъу. Ди бзэр, хабзэр дгъэкІуэд хъунукъым, ахэр кьыщекІуэкІ Зэкум нэхъ лъапІэ зыри мы дунейм теткъым, - кьыддэгуэшащ **СтІащ Сабри**.

БАГЪЭТЫР Луизэ.

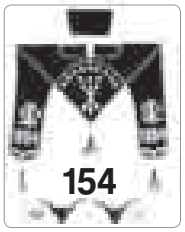

154

(КІэухыр. Пэщ1эдзэр 1-нэ нап.)

Дэ зыхуэдгъэзащ абдежым гъунэгъуу щыт щІалэм.

- ЦІыпІынэхэ Идарщ къызэрызэджэр. Мы Іуэхур зэрекІуэкІым езгъэплъын мурадкІэ мы гъэм япэу кьызэдэсшащ, фи нэмыс нэхъ льагэ ухъуи, си Іэблэм тес, зи ныбжьыр ильэсипл1 фІэкІа мыхъуа си къуэ цІыкІуР, - жиІащ абы. - ДыщІызэхуэсым и мыхьэнэр пхужьмыІэным хуэдизу инщ. Ди Іуэхур зэбладзынкІ хьисэпкІэ, хэт кьыдэныкъуэкъуми, яхуэдэ хъунукъым. Ауэ щыхъукІи, ди блэкІам щыгъуазэ щІын хуейр дэ, балигъхэм, ди зэкъуэкъым, атІэ къытщІэхъуэ щІэблэри абы хуегъэджафхьэщ, хуэущиипхъэщ.

ЩІуейкъэм Лениным и уэрамымкІэ драгъэзэщ. Абы-хэм яужь иуващ адыгэ ныпхьуантІэшхуэр зэпзэшыІуэ сабийкъэмрэ щІалэгъуалэмрэ.

Гупым дахэту дыздэкІуэм, гу зылъыттауэ дгъэщІэгъуэахэм ящыщщ, зы илъэсым адрейр кІэлъыкІуэу, мыпхуэдэ Іуэхухэм зэдыхэтхэм ящыщу адыгэ фащэ зыщыгъэр кІуэ пэгми нэхъыбэ зэрыхьури, ди тхыдэр кьыдэзыгъэщІэж, и хуэмэбжьымэхэм яжь кьытщІезыгъэху ІэмалыщІэхэр кьызэрыунэхури, ахэр лъэпкъым ифІкІэ екІуу кьызэрагъэсэбэпыфри.

ЩІалэгъуалэм нэмыщІ лъэс зекІуэм хэтащ адэ-анэхэр, дадэхэр, нанэхэр, егъэджакІуэхэр, кьулыкъущІэхэр, нэгъуэщІхэри. Уэрам нэхъыщхьэм ирикІуэхэм ПСэ жыгымкІэ щауэнэтІым, дз дыбГэдыхьащ япэщІыкІэ зищІысыр къыдгурымыІуэщ, зыбГэдыхьи кьыхуэзи адыгэбзэкІэ хуиту щепсальэм, шыни щтэІэщтаблагъи зыздэдмыльэгъуа щІалэм.

- ДыгъуасэТыркум къикІыу Къзбэрдейм автобускІэ кьихьа цІыху 43-м сащыщщ. Адыгэбзэр балигъ сыхЪуауэ зззгъэщІэжауэ аращ. Хэкужьым исхэм анэдэлъхубзэкІэ сазэрепсэльэфым, сызэрызэхащІыкІым срогушхуэ, сроин. Иджы еТІуанэу сыкъокІуэ, дяпэкІи Гъэгу сыкъытетехьну си мурадщ, - жиІащ Думэныщхэ Фэрид.

КЪУМАХУЭ Аслъэн.

Гъыбзэхэм къаІуатэ

Илъэсищэм щІигъукІэ екІуэкІа Кавказ зауэм хэкІуэда адыгэхэм я фэеплъ сыным деж накъыгъэм и 20-м лъэпкъ уэрэдыжьхэм я пшыхь гукъинэжь щекІуэкІащ.

ЯПЭЩІЫКІЭ кьызэхуэсахэм кІэщІу ягу кьагъэкІыжащ лъэпкъгъэкІуэд кьытхуэзыхьа, адыгэ минищэ бжыгъэхэр зыхэкІуэда Урыс-Кавказ зауэм и тхьдэ гущІэгъунщэр.

Пъэпкъ фащэ екІуэ кьащІыпсу пшыхьым зэхуишэсащ ди щхьэм кьрикІуа лъапсэрых зауэжьым къытхуихьа гуэвэгъуэр зи гущІэм нобэр кьызэдэсым щызыгъэвхэр. Пшыхьым кьрихьэлІахэм я нэгум кьибджьыкІырт адыгэр зэкъуэзычу дуней псом тезыпхъа зауэ гущІэгъуншэм хэкІуэдахэм я псэр тыншыжьыным, апхуэдэу гур хэзыгъащІ напэкІуэцІ ди лъэпкъ тхьдэм дяпэкІэ кьыхэмыхуэжьным ахэр зэрыщІэхъуэпсыр.

КьрихьэлІахэм щІэщыгъуэ ящыхъуащ «Кавказ» цІыхубз уэрэджьІакІуэ гупым ягъэзэщІа гумрэ псэмрэ ехуэбылІэ, тхьдэ напэкІуэцІхэр зи лъабжьэ адыгэ макъамэхэр. Апхуэдэу кьызэхуэсахэм я нэпсыр кьриГъэкІуащ икІи ягу ирихьащ насыпныщагъэрэ гукъутэкІэ гъэнщІауэ пшыхьым щыІуа усэхэр. Концерт нэужьым пшыхьым хэтхэм пагъэнащ фэеплъ щэху уэздыгъэхэр.

ТЕКІУЖЬ Заретэ.

● Гъэлъэгъуэныгъэ

Зейнэ и зэфІэкІ

Хабзэ зэрыхъуауэ, илъэс кьэс накъыгъэм и 21-м, Адыгэ лъэпкъым и щыгъуэ-щІэж махуэм хуэгъэпсауэ Сэралъп Мадинэ и Арт-центрым гъэлъэгъуэныгъэ кьыщызэІуах. Мы гъэм утыку кърахьат Иорданием щыпсэу ди лъэпкъэгъу пщащэ Іэпэіэсэ Къэрэгъул Зейнэ и сурэтхэмрэ Сэралъп Мадинэ и фащэ екІуэмрэ.

ПСЭ ЖЫГЫМ мин бжыгъэкІэ екІуэлІа адыгэ бынхэм ящыщ куэд выставкэм еплъащ. Пэжу, дапщэрэ кьытебГъэзэжми защыбГъэнщІыркъым пэщащІ и Іэужь дахэр кьызытещ фащэхэм, адыгэ тхыпхъэхэмрэ теплъэгъуэхэмкІэ Зейнэ зэхигъэуба сурэтхэм.

Къэрэгъуэ Зейнэ 1978 гъэм Иорданием щыщалъхуащ. Лондон дэт университетхэм ящыщ зым щІэныгъэ щызригъэгъуэтащ. 2010 гъэм ар япэу Хэкужьым щыхьэщІам и мызакъуэу, и адыгэбзэри нэхъыфІыжу щызригъэщІащ. Амман щыпсэуну Іэпхъуа иужьщ и зэфІэкІхэр нэхъ наІуэ кьыщыхъуар. СурэтыщІ унагъуэм кьыщыхъуа хъыджэбзым и ІэдакъэщІэкІхэр нэхъыбэу каллиграфие, геометрие жыпхъэхэм итт.

2014 гъэм абы и творчествэм, и дуней еплъыкІэм зихъуэжьри, сурэтхэр гъэщІэгъуэну зэхигъэувэн щІидзащ. Журнал, газет зэмылІэужьыгъуэхэм зэщымыщу кьыхуигъэжа сурэтхэм гупсысэ хэха зиІэ теплъэгъуэ кьыхэщІыкІынырщ узыгъэгупсысэщ икІи хуабжьу удэзыхьэх Іуэхугъуэщ. Зейнэ зэузэфІэкІырт апхуэдэ щІыкІэкІэ еэым и дуней кьигъэщІыжьын. Хъыджэбз Іэпэіэсэм екІуу куэд зэхеухуанэ. ГъэщІэгъуэнракъэ, абы и щэнхабз дунейр зэподжэж икІи пасэрей сурэтхэм гъащІэщІэ яретыж сурэтыщІым.

«Хэкум и пщІыхьэр» фІэщыгъэм щІэту къэралым и ІэдакъэщІэкІхэм я гъэлъэгъуэныгъэ щхьэхуэ нэгъабэ Налшык щыхуащІауэ щытащ. Лъэпкъыр зыщІэгупсысыжу псом хуэмыдэу щызэкъуэувэ а махуэм Артцентрым и пэшым утыку кьыщрахьа дахагъэр ди щэнхабзэм и беягъэм, Іэпэіэсагъэм, зэфІэкІ льагэм и щыхьэтщ.

ИНЭРОКЪУЭ Данэ.

КІарэ Анатолэ и цІэр иджы зэрехьэ

Налшык къалэм дэт «Гимназие №4» муниципальнэ кІэзонэ еджапІэм фІащащ Урысейм и Лыхъужь милицэм и полковник КІарэ Анатолэ Сулътан и къуэм, лІыгъэрэ хахуагъэрэ кьигъэльагъуэу 2008 гъэм щІышылэм и 12-м бзаджащІэхэм яІэщІэкІуэдам, и цІэр.

КІАРЭ АНАТОЛЭ 1957 гъэм жэпуэгъуэм и 11-м Налшык къалэ кьыщалъхуащ. 1974 гъэм абы кьиухащ курыт еджапІэ №24-р, а гъэ дыдэм КъБКъУ-м физическэ гъэсэныгъэмкІэ и факультетым щІэтІысхьащ.

1981 гъэм къэрал кІуэцІ ІуэхуэхэмкІэ органхэм лэжьэн щыщІидзащ, Налшык къалэ и оперуполномоченнэу яГъуэващ. 2005 гъэм и шыщхьэуІум КъБР-м щыІэ МВД-м и УБОП-м и унафэщІ къулыкъум пэрыуващ.

Фэеплъ зэхьихьэм хэтащ къэрал кІуэцІ ІуэхуэхэмкІэ министру къэшІэжьмкІэ и советым и Секретарь **Тату Къазбэч**, КъБР-м и Правительствэм и Унафэщым егъэджэныгъэмкІэ, щІэныгъэмрэ щІалэгъуалэм я ІуэхуэхэмкІэ и министр **Алэкъей Арсен**, Іуэхуэщ1апІэ зэмылІэужьыгъуэхэм я унафэщІхэр, къэрал кІуэцІ ІуэхуэхэмкІэ Іэнатіэхэм я ветеранхэр, КІарэ Анатолий и Іыхьлыхэмрэ благъэхэмрэ.

Ромашкин Игорь жиІащ КІарэ Анатолий нобэми зэращымыгъупщар икІи ягу зэрилъынур. Министрым КІарэм и адэ-анэм, Іыхьлыхэм яжриІащ сыт щыгъуи щІэгъэкъуэн зэрахуэхъунур.

- Анатолий лІыгъэрэ хахуагъэрэ кьигъэльагъуэу япэщІэтащ гуп зэрыгъэхъуа бзаджащІэхэм. Зи ІэщІагъэм хуэІэижь, Іуэхум куууэ хэзыщІыкІ унафэщІыр и лэжьэгъуэм, и нэІэм щІэтхэм я дежкІэ щапхъэу щытащ. И ГъащІэр иухьху цІыхугъэ зыхэлъ офицер нэсу зыкъигъэльэгъащ, - жиІащ министрым.

Урысейм и ЛІыхъужьым пщІэ хуащІу школым и еджакІуэхэр усэхэм къеджащ, къэрал кІуэцІкъулыкъум и капитан Фединэ Любовь «Зажгите свечи» уэрэдыр игъэзэщІащ.

Тату Къазбэчрэ Алэкъей Арсенрэ псалъэ гуапэ жраІащ КІарэ Анатолий и Іыхьлыхэмрэ благъэхэмрэ.

ХэкІуэда офицерым и шыпхъу КІарэ Зое кьызэхуэсахэмрэ Іуэхур кьызэзыгъэпэщащэхэмрэ фІыщІэ яхуищащ, кьыхуащІа гупылитэм папщІэ. Абы гимназием и еджакІуэхэр кьыхуриджащ гъэсэныгъэ яхэлъу, ди щыналъэм хьыхуэщхьэпэщу дяпэм тетыну.

Къызэхуэсахэм удз гъэгъахэр щагъэтІылъащ КІарэ Анатолий и фэеплъым деж.

КъБР-м щыІэ МВД-м и пресс-Іуэхущ1апІэ.

«Хэкум сепсэлъэжу»

Накъыгъэм и 21-м Сэралъп Мадинэ и Арт-центрым ди лъэпкъэгъу КІэдыкІуей Эркан и тхылъыщІэм и лъэтеувэ щыхуащІащ.

А ЗЭХЫХЬЭ дахэм кьрихьэлІат хэкурысхэри, щыгъуэ-щІэжым хэтыну кьытхуеблагъэжа ди лъэпкъэгъу куэди. «Хэкум сепсэлъэжу» тхылъыр КІэдыкІуей Эркан и япэ тхылъщ, уеблэмэ аращ адэжь щыІналъэм къэзышэжари.

КІэдыкІуейр 1969 гъэм Тыркум кьащІалъхуащ, Уэун-Яйла хьихьэ ШыкІэбзэхуэй кьуажэм кьыщыхъуащ. Электрик Іэщ1агъэм хуеджащ, зэрылажьэри араща.

ЭкономикэмкІэ щІэныгъэ нэхъыщхьэ зрегъэгъуэт. Къайсэр бынунагъуэу дэсщ, бынитІ иІэщ. Эркан езырезыру адыгэбзэкІэ тхэкІэ, еджэкІэ зригъэсэжащ.

КІэдыкІуейм и тхылъ кьыдигъэкІыну ягъуэ жэрдэм зыщІар тхакІуэ, «Горянка» газетым и редактор нэхъыщхьэ Хъанакъуэ Заринэщ. Эркан Интернетым кьрилъхьэ и усэхэм кІэлъыплъыурэ, тхэн щІэзыщІагъащІэ куэдым емыщхь хъэтІ зэрриІэм, гупсысэ гъэщІэгъуэн зэрыбГэздэлъым гу лъызыта Заринэ мурад ищІат ахэр тхылъ щхьэхуэу кьыдигъэкІыну. Мазэ зыбжанэ ипэ Хъанакъуэм дунейм кьытригъэхьа усэ тхылъым кьыщІэкІа ахъшэр Эркан ейм хилъхьащ. «Тхылъым и пІэ тхылъ» зыфІаща проектым лъапІэ махуэ зэричар щынэрылъагъут а пшыхьым. Тхылъым и макетыр Щоджэн Жаннэ ищІащ, сурэтхэр зейр фащэм елэжь, дизайнер Сэралъп Мадинэщ.

- Илъэсих-блы хуауэ соджэ Хъайсэр щыпсэу ди лъэпкъэгъу КІэдыкІуей Эркан и тхыгъэхэм. Ар бзэм зэрегугъур, игу илъ, игу къэкІ куэдыр ди анэдэлъхубзэмкІэ кьызэриІуэтэфыр сфІэгъэщІэгъуэну, си щІэщыгъуэу сыкІэлъоплъ, - жиІащ Къанакъуэ Заринэ пшыхьым и пэщІэдзэм. - Интернетыр Іэмэпсымэфщ, адыгэри дызэрегъэгъуэт. Эркан Хэкумрэ и лъэпкъэгъуэхэмрэ псалъэкІэ яльэІэсыну и нэ кьикІыу итхахэр хэмыгъуэщэжьи, цІыху нэхъыби еджэн пащІэ, дауи, зыгуэрым кьриткъыкІыжьи Хэкум кьыщалъхуахэми кьыдигурыІуэн хуейщ ар...

Ди япэ итахэм яІурылъа адыгэбзэм и Іэфлагъыр тхуэзыхэщІэху адыгэу дыщыІэнущ. А бзэм и ныдарур щІэльщ мы тхылъым ит псалъэуха кьэс, усакІуэм и псэ къарукІэ псыхьыжауэ. Си фІэщ мэхъу ар Хэкум зэрызэхихьыр.

«Адыгэ унэ» тыкуэныр зей **ІутІыж Мэжид** кьыщыпсалъэм Эркан и тхылъыщІэмкІэ ехьэхъэури, зэкум кьигъэзэжьыну кьыхуриджащ.

КІэдыкІуейм хъуэхъу псалъэ дахэкІэ зыхуигъэзащ КъБР-м и ЦІыхубз артист **Нэхущ Чэрим**.

«Хэкум сепсэлъэжу» тхылъым щызэхуэхьэса усэхэм адыгэ фащэкІэ зэхэпаУ кьеджа ныбжьыщІэхэм гур хагъахьуэрт, псэр ягъэгушхуэрт. «Лъэпкъым къэкІуэн иІэну?» - упщІэр абдеж кьыщыуыхьхэртэкъым.

ІэмыщІэ из фІэкІ мыхъу а тхылъ цІыкІум хэкурысхэмрэ хэхэсхэмрэ нэхъри нэхъ зэпэгъунэгъуэ зэхуащІ, дяку дэлъ лъэмыжхэм кьаэзэрыхигъэхъуар хьэкъущ.

И Іуэхур кьыдэзыыІагъэхэм, и тхылъыр дунейм кьытехьэнымкІэ сэбэп хуэхъуахэм фІыщІэ яхуищІащ КІэдыкІуей Эркан.

ЩОМАХУЭ Залинэ.

КІэдыкІуей Эркан

Лъэужь нэху къытхуэзыгъэна ди ХьэІишэт

Гъащ1эм и кІыхьагъыр зыми ищІэркъым. Абы дызыщрихьэлІэ цІыху псори ди гум кьинэркъым. Дэ тщымыгъупщэр дуней тетыкІэ дахэ, Іуэху зехьэкІэ екІу, пщІэрэ нэмысрэ зыхэлъу дызрихьэлІахэрщ. Апхуэдэхэр кьытхэмытыжми, ди гум илъщ, ди гупсысэхэр абыхэм епхауэ зэманыр идохьэкІ.

АПХУЭДЭУЩ дунейм зэрытетар бзылъхугъэ щыпкъэу, щхьэгъуэз пэжу, анэ гумащІэу, анэшхуэ Іэфу щыта си нысэгъу нэхъыжькъ ШЭмпІар (Батыр) ХьэІишэт Хьэбас и пхъур. Мы маазэм илъэситІ мэхъу ар дунейм зэрехьажрэ...

ШЭджэмэ щыналъэм хыхьэ ШЭджэм Езанэ жьлэм 1954 гъэм и нахъыбгъэ мазэм кьыщалъхуат ХьэІишэт. Адыгэ хабзэрэ нэмысрэ зэрылъ унагъуэ дахэм кьыщыхъуа бзылъхугъэ щыпкъэр нысэ яхуэхъуат Аруан щыналъэм хыхьэ Старэ ШЭрэдж щыпсэу ШЭмпІархэ. Абырэ и щхьэгъусэ Лиуанрэ зэгурыІуэрэ зэдэІуэжрэ зэрылъ унагъуэ быдэ яухуат. Зым нэхърэ адрейр нэхъ дахэжу бынилІ зэдагъуэтат зэщхьэгъусэ насыпыфІэхэм. Залинэ, Аслъэн, зэтІолъхуэныкъуэхэу Маринэрэ Мадинэрэ кьэхъущ я нэхъыжьыфІхэр я щапхъэу, балигъ гъащІэми кьэуащ, щІэныгъэ, фІыуэ ильаГъу Іэщ1агъэ яІэу. Адэ-анэр щыгуфІыкІат я бын нэхъыжьхэр унагъуэ зэрыхъуамрэ, апхуэдэ фІыгъуэхэр дальагъуну хуэхъуапсэрт хъыджэбз нэхъыщІэхэми... АрщхьэкІэ и гурылъ псоми хунэмысу илъэситІ и пэкІэ и дунейр ихъуэжащ псэ кьабзэ зиІа ди ХьэІишэт дахэм.

Сщыгъупщэркъым а бзылъхугъэ Іэдэбым дэсльэгъуа хьэл-щэн дахэр. Ар хуабжьу кьытхуэнабдзэгубдзаплъэт и Іыхьлыхэм, благъэхэм. ХьэІишэт жеІэни хуейтэкъым зыгуэр ущыхуэныкъуи, ущыхущыІи - абы псэкІэ зыхищІэрт хэт сыт хуэныкъуэми икІи дапщащи хьэзырт ІуэхукІи мылъкукІи зыкъыщигъэкъуэну. ГущІэгъу зыхэлъ и цІыху жумартыр апхуэдэу яхущытт куэдым. Иджыри маухэл дэмыкІыу дытопсэльыхь ХьэІишэт бГэдэлъа Іуэху зехьэкІэ дахэм, гупсысэ щэщІам, псэ хьэлэлагъым, гу щабагъым.

Хуабжьу кьыдохьэлъэкІ абы и щымыІэжьныгъэр. Псом хуэмыдэжу а гуауэр зыхащІащ ХьэІишэт кьыщІэна и унагъуэм: и щхьэгъусэ Лиуан, и бын дыгъэхэм, ХьэІишэт кьызыхэкІахэм. ХэщІыныгъэр псэкІэ зыхэтщІащ ХьэІишэт гъунэгъуу зыщІыхуу псоми. Гуауэр щэчыгъуафІэ, Іэтыгъуафі Тхьэм яхуищІ я щІалэ заКъуэми я хъыджэбзищми. Куэдрэ Тхьэм хъащхьэщигъэт абыхэм я адэмрэ анэ пэлъытэу кьахуэна я анэ щыпхъу ФатІимэрэ.

Зи дуней тетыкІэкІэ, ІуэхущафэкІэ, кьыщІэна щІэблэкІэ ЛъэужькІ нэху дунейм кьытезына ди ХьэІишэт жэнэткІэ Тхьэр зыхуэупсахэм ящыщ ухъу. А цІыху щыпкъэм и фэеплъыр ди гум сакъыу куэдрэ щыхтхъумэнщ.

ШЭМПІАР (КЪАРЭ) Мадинэ.
Къэхъун кьуажэ.

● Бахьсэн щІыналъэ

ЗифІ зыгъэлъапІэхэр

Зэман зыбжанэ хъуауэ си гум щызгъафІэрт Къардэнгъущ Зырамыку теухуа фэеплъ пшыхь гуапэ Бахьсэн районым зэрыщрагъэкІуэкІам папщІэ фІыщІэ яхуэсщІыну. Ауэ абыи сыхунэмысауэ, си деж къэпсэлъащ Бахьсэн районым Щэнхабзэ - зыщагъэпсэху и центрым и методист нэхъыжь, КъБР-м щэнхабзэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ, Тхакіуэхэм я зэгухьэныгъэм хэт Зэгъэщтокъуэ Людмилэ икІи къызжиІащ Пащіэ Бэчмырзэ теухуа пшыхь-зэпеуэ ар къызэралъхурэ илъэси 165-рэ еТІанэгъэ зэрырикъум и щІыхькІэ зэрагъэхьэзырыр, абы Бахьсэн районым и куриут еджапІэм щІэсхэр зэрыхэтынур. Ар си деж жьы къабзэ Іубыгъуэт, адыгэ лъэпкъым и къуэ пажэр зэращымыгъупщэм и нэщэнэ гуапэт.

«ЕЛЪРЭТ абыхэм, сегупсысащ сэ, - аргуэрыжьти бахьсэндэсхэр япэщ». Сигу къэкІыжащ Бахьсэн щыщ зыгуэрым вертолёт ищІауэ пасэу хъыбар къэІуауэ зэрыщытар. Ёш зэрамыщІэм хэт щымыгуаэзэр, урипсэуфын хуэдэу мылъку къыпкІыну япэу бахьсэндэсхэм ямыублэри сыт?! Мыізрысэ ешэжьэнри, нэгъуэщІ щыпІэхэм Іэщхэр кърашуурэ пыр гъэгъупІащ (ар апхуэдэу пщэ хъууэ нэгъуэщІхэм иджыри щамыщІэм) ящэнри, нэгъуэщІ куэди.

Сигу къэкІыжащ Тэрч ерыскъы щагъэхьэзыр и комбинатым, абы и унафэщІ Хьэжу Анатолэ сригъэблэгъауэ, уэрэд щыжысІауэ зэрыщытар. ЗгъэзэщІахэм ящыщт «Шэуклэт Нэхунэ и уэрэдыр». Къызэхуэсахэм яхуэсІуэтат ар КалифорниемкІэ щыпсэу Шогуэ Мукэрэмрэ Шыкъ Мухьэмэд-Хьидрэ къызжаІауэ зэрыщытар. Пэшым щІэсхэм я упщІэхэмкІэ сыщІагъанэу щІадзащ: «Дауэ адыгэхэр абы щыпсэурэ, я бзэр ящІэжрэ? Сыт хуэдэ а Америкэ хъужыр? Диснейлендыр дауэ къыпщыхъуа?» Сэ жеСІаращ абыхэм: «Мелуанырыбжэ Дисней а къалэм и дахагъэм мылькуу иІэр тригъэкІуэдащ. Да ди Іуащъхьмахуэ, Щэджэм псыкъелъэхэр, Гъэл щхъуантІэкІэр, Щэнтхъурей гуэлыр, нэгъуэщІхэри щІыхуІэ хуэныкъуэкъым, дуней псом щыпсэуэкІэ къэзэрыхуэдэхьыкІ дахагъэ яІэу къыгъэщІащи».

Къыскуэвгъэгъу, тІэкІу сытехьэупеикІащ къалэмыщ къыщІэсщтам. АтІэ, жьипІэнурамэ, цІыху гъуэззэджэхэу Дым Іэдэм, ЦІагъуэ Нурий, ЩоджэнцІыкіу Алий къыщалъхуа Бахьсэн щІыналъэр къулеин хуейкъэ абыхэм яхуэфащэ щІэблэкІэ? Мис ар зэрыбэяныр хьэкъ щысщыхъуащ сызрагъэблэгъа зэІуІэщІэм.

Пшыхьыр щаублащ музейм и пэшым. ПащІэ Бэчмырзэ и къэпшыпу, и гъащІэмрэ и гуащІэмрэ ехьэлІауэ здэсщахэр яфІэгъэщІэгъэну зэпалпъыкІащ, жысІэм нэхъуеиншэу къыщІэдэлуащ еджакІуэ цІыкІыхэр. Куэд зи нэгу щІэкІа адыгэ лъэпкъ хьэпшыпыхьхэм нэмыщІ, музейм утыку къыщрахьат Іэпщ1элъапщІэ БатІитІэ Мухьэмэдэ абы и гъэсэнхэмрэ я Іэдакъэщ1экІэхэр. Сыту фІыщІэ зи лъэпкъыр апхуэдизу фІыуэ зыльагъу, гукІи псэкІи абы хуэпэж цІыхухэр дыззрилэр! БатІитІэм и Іэрыкіхэр уфІэмыгъэщІэгъэнынкІэ Іэмал иІэкъым.

Зэпеуэ щІыкІэу яубла зэхьыхьэр абы кърихьэлІа псоми яхуэгъэза фІэхъус псалъэхэмкІэ, Пащіэ Бэчмырзэ теухуа и усэкІэ къызэІуихащ Зэгъэщтокъуэм.

Пащіэ Бэчмырзэ

Сыроплъэр хуэму ди блэкІами,
Дадэ Іущ, Іумахуэр си гум къохьэр,
Абы пІанда зэман куэд дэкІами,
Теплъэ екІур нэгум къыісфЫщІохьэр.

Ди къэкІуэнум щІэгупсыс а дадэр
Кьигъэнэну щІэкъурт дэ ди тхыбзэ,
Хуейт и лъэпкъ увыну и лъэр быдэу,
МыкІуэдыжу ди адыгэ хабзэ.

Пащіэ лъэпкъым къахэкІа лІы Іущым
Ди адыгэ тхыдэр ищІт Іэпэгъуи,
Тхыбзэр псэкІэ щІэкъут абы пищІэну,
Ар зэІуищэу пшынэ Іэпэ гуэгъуу.

ЦІыху гукъеуэр гъыбзэу иусыжьрт,
Я гуфІэгъуэри пшыналъэу ишэщІт,
Ди усакІуэу лъэпкъ и щІалэ Іущым,
Псалъэу жиІэми къаруушхуэ щІэлът.

Ди Бэчмырзэ, ди адыгэ тхыбзэм,
Хэзышам и лъагъуэр уэ уащыщщ,
Мэхъу си фІэщ, щыІэжыкІэ адыгэбзэр,
Уэри лъэпкъым щІыгъуэу упсэунщ.

ИтІанэ Людэ утыкум къригъэблагъащ пшыхьыр езыгъэкІуэкІыну Елбэрд Маринэрэ Зыкъэхьуэ Іэмыдзэр. Абыхэм зэхьэзэхуэр къызэІуаха иужь, псалъэ ираташ «Кавказ» цІыхубэ ансамблым и унафэщІ икІи и уэрэджыІакІуэ, Зеикъуэ дэт макъамэ школым и унафэщІ Жылау Арсен. Ар зэпеуэм хэтыныхэм ехьэхьуащ тегушхуауэ я зэфІэкІ ягъэпъэгъуэну.

Бахьсэн районым егъэджэныгъэмкІэ и управленэм и лэжьакІуэ Нанэ Любэ зи пашэ хъэпщІакІуэ гупым хэтащ уэрэдыс Щомахуэ Хьэсэнбий, щыналъэм и библиотекэхэм я Іуэхущ1апІэ хэхам и унафэщІ Нэгъуэй Мадинэ, Щэнхабзэ - зыщагъэпсэху центрым и тхьэмадэ Тембот Хьэчим, сэ.

Ялэ дакъикъэхэм щыщІэдзауэ наІуэ хъуат «Къулъкъужьи» гупыр нэгъэсауэ абы и унафэщІ Къуэщ1ысокъуэ Мадинэ зэригъэхьэзырар. Іэхъуэбэч Ислъам къоджэ Бэчмырзэ и усэ. Пэшым щІэсыр мэзэхащ. Артист хьэзырщ нэсри къэсыжауэ!

Къэсейхьэблэ къикІа «Пэжьыгъэ» гупым хэт Хьэжъул Сабинэщи, и адыгэбзэ гъэхуам псори дихьэхащ. ЖьипІэнурамэ, зэхьэзэхуэм хэта сабийхэми абыхэм я унафэщІхэми я дежкІэ щытхъу псалъэ гуапэу щыІэр егъэлея хъунукъым апхуэдизкІэ гурэ псэкІэ Іуэхум бгъэдыхьащи.

ЗэІущІэм и къэпщытакІуэ гупым къыхигъэщхьэхукІэхэм я цІэ ираІуащ. Ялэ увыпІэр хуагъэфэщащ ищхьэкІэ зи гугъу тщІа «Къулъкъужьи» гупым. ЕтІуанэ хъуащ «Пэжьыгъэр». Куба къуажэм и «Сэтэней» гупым (унафэщІыр Мэлбахьуэ Мадинэщ) ещанэ увыпІэр лъагъэсащ. Кыщпэк жылэм къыбгъэдэкІыу зыкъэзыгъэлъэгъуэ сабийхэм, «ШыхуІэлъагъуэ» зыфІэзыщыжахэм, зэпеуэм зэрыхэтам папщІэ Бахьсэн районым кьэбгъэдэкІ фІыщІэ тхылъ ираташ.

Апхуэдэуи фІыщІэшхуэ яхуэфащэщ Пащіэ Бэчмырзэ кьызэралъхурэ илъэсыи 165-рэ зэрырикъу зыгъэльэпІэну мурад зыщІахэм я гукъэкІ дахэр дэзыІыгъахэу Бахьсэн районым и къуажэ адамиятрацэм и тхьэмадэ Абрэдж Хьэутийрэ сыт хуэдэ Іуэху дахэ кьрахьэжьэми абы хэт, защІэзыгъакъуэ Бэрокъуэ БетІалрэ.

Афэрым, бахьсэндэсхэ!

ПАЩІЭ Ленэ.

Тхыдэм и къэхутакІуэ

● Ди псэлъэгъуахэр

КъБР-м и цІыхубэ тхакІуэ, Америкэм и Штат Зэгуэтхэм и ТхакІуэхэмри Режиссёрхэми я зэгухьэныгъэхэм хэт, тхыдэтх, экономикэ, философие щІэныгъэхэм я доктор, кинорежиссёр, сценарист, продюсер, композитор, уэрэдыс, дирижёр, псалащІэ Къандур Мухьэдин «Адыгэ псалъэ» газетым и хьэщІэщым къыткуеблэгъащ. Ди лъэпкъэгъу цІэрыІуэм къехъулІа лэжьыгъэхэм, иджыпсту зи ужь итхэм я гугъу къытхуищІащи, ди гуапэу фІыщІидогъэгъуазэ.

Шэрджэс Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ Аслъэн Алий, Къандур Мухьэдин, Къэбэрдей Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ ХьэфІыцІэ Мухьэмэд.

- Мухьэдин, кином ехьэлІауэ иджыпсту зи ужь уит пэжьыгъэхэр сфІэгъэщІэгъэнущ.

- Библиер зи лъабжьэ, нобэрей гъащІэм, дызэрыт щытыкІэм теухуа кино Иорданием зэрыщытетхьнум и ужь дитщ. Абы сыхуигъэушащ Иисус Христос и зэманым теухуауэ инджылыз еджагъэшхуэм и Іэдакъэ къыщІэкІа диссертацэм. Библием зэриты мкІэ, бегъымбар Мусэ журтхэр къыщыдишым илъэс 40-кІэ Синай къуным щыІащ. Еджагъэшхуэм и лэжьыгъэм зэрыщитхыжьым тепщІыхьмэ, псы кьалъыхьуэу абыхэм къыщІэдІыхьым, Иорданием къакІуэри, псэупІэ ящІащ. А щІыпІэм псори зэреджэр Мусэ и кьэуладжэщ. Тхыдэм ехьэлІа Іуэху зэІумыбзэхэри еджагъэшхуэм къыгъэльэгъуащ. Сыдэзыхьэха а лэжьыгъэр зи лъабжьэ сценарий стхащ. Бадзэуэгъуэм кинор тетхыну ди мурадщ. Абы къызэщІедгъэубыдэнущ инджылыз, урыс, хьэрпІ, нэгъуэщІ лъэпкъхэм щыщ актёрхэр.

Испанием, Франджым, Америкэм и Штат Зэгуэтхэм нэгъабэ къыщыдагъэкІа си «Генералхэм я жэщ» тхыдэ романыр теухуащ Тыркум и президент Реджеп Тайип Эрдоган трахун мурадкІэ, 2016 гъэм бадзэуэгъуэм и 15-м Тырку къаралыгъуэм Гюлен Фейтуллах къыщІэзхьуну зыхэта къэрал къаугъэм ипкъ иткІэ тыркудзэм хэтхэм революцэ къызэрэлэтам. Кином и сценарийр стхауэ хьэзырщ. ИнджылызыбзэкІэ къыдэкІа романыр хьэрпІыбзэрэ тыркубзэкІэ зэрадзэкІащ. Абы Тыркум киносериал къыщыдтращІыкІыну зыкъыхсуагъэзащ. Продюсерыр иджыпсту а Іуэхум йолэжь. Гъэ кьакІуэ абы и ужь ихьэнущ. Тхылъым щІэупщІэжуэ иІэщ. Ялэрэй тиражыр минипщІ хъурти, ар кьемэщІэкІ щыхъум, мин тІощІ аргуэру кьыдагъэкІыжащ. ИлъэситкІэ зэрІэбэгъкІыжмэ къэхъуа Іуэхугъэ щхьэщыгъэлъэгъуэжа лэжьыгъэр зэрыстхыжар куэдым ягъэщІагъуэ. Тыркум и ФСБ-м офицер адыгэ щІалэ куэд хэтщ. КьищынэмыщІауэ, министерствэхэм щылажьэ ди лъэпкъэгъу зыбжанэ си нэІуасэщ. Тхылъыр щыстхым ахэри кьызэдэпыкъуащ. А псом кьыдэкІуэу, Тыркум кьыщыхьуа революцэри си нэгу щІэкІащ. Абы ирихьэлІэу тхьэмахуиткІэ Анкара сыдэсащ, цІыхухэм саІущІэу, икІи а лэжьыгъэм икІэщІыпІэкІэ иужь сихьащ, мыхьэнэ зиІэ а тхыдэ кьэхъугъэр стхыжьмэ кьалэн зыщысщІыжати.

- Сочэ щекІуэкІа кинофестивалым щыІэкІа Ещанэ дунейпсо кинофестивалымрэ SIFFA киносаугъэтымрэ къызэзыгъэпэщащ абы и ресепшн фильмыр кьэрал куэдым кьащхэуащ, Сочэ щекІуэкІа кинофестивалым и фІыгъэкІэ. КІэщІу жыпІэмэ, зэхьыхьэм киногъэазджэм къэІуа Іуэхугъуэхэр ипэкІэ егъэкІуатэ.

- Уи илъэс 80, Бэлагъы Любэ и илъэс 50 юбилей пшыхьхэр щІыналъэ куэдым зэрыщыгъэлъэпІам дыщыгъуэзащ. Апхуэдэ пшыхь дахэхэм иджыри зэрыпыфщэнур гуапэщ...

- Любэрэ сэрэ мы махуэхэм Красногов Кирилл Москва дригъэблагъащ, «Культура» каналым зэгъусэу интервью еттыну. Апхуэдэу мы гъэм щІыпІэ куэдым дыкІуэну ди мурадщ, Кьэрэшыкьэ, Адыгэ Республикэхэр, Иорданиер, Къэкъалпіэ Гъунэгъур, нэгъуэщІхэри кьызэщІиубыдэу. Зи гугъу сщІы щІыналъэхэм мэкъуауэгъуэ мазэм ирихьэлІэу дыщыІэнущ. Бадзэуэгъуэм тетхыну фильмым Любэ и продюсеру тІыри дызэдолажьэ.

- Адыгэшым къыдекІуэкІ тхыдэ гъэщІэгъуэным теухуауэ иджыблагъэ къыдэкІа уи «Кабардин» тхылъым щІэупщІэ ин иІэщ. Тхыдэм и пэжыр кьэбгъуэтыжу птхыжьыным ехьэлІа пэжьыгъэ мытыншыр дауэ кьохъуІа?

- Мы тхылъыр США-ми, Австралиеми, Англиеми иджылызыбзэкІэ къыщыдэкІащ. Иджыпсту испаньбзэкІэ, тыркубзэкІэ, нэмыцІбзэкІэ зэрадзэкІ. Мыгувэу урысыбзэкІэ къыдэкІынущ.

Адыгэшым къыдекІуэкІ тхыдэ гъэщІэгъэныр къыщызгъэлъэгъуэжа зи гугъу сщІы тхылъым хэзгъэхьащ зы илъэс минкІэ зэрІэбэкІыжмэ адыгэм къыддекІуэкІа пасэрей тхыдэ кьулейм щыщ. Пасэрей синдэхэм (адыгэхэм) шы куэд зэрахуэу щытащ. Урым зэманым Италием и Іэтащхьэр нэмыцІэхэм ялэщІыкІэ еэзуащ. Урым тхьэмадэр щытекІуэм, абы и ятІонэрэ хуахакІ. Іэтащхьэм жиІащ шы куэдрикІэ ар зэрымыарзэщІ икІи абыхэм тесыну шухэри дыщІагъэжьыну яхуигъэуващ. Абы арэзы техъуэри щухэри щІагъэжащ.

Адыгэхэм шыр ягъэхъурт нэгъуэщІ Іэпэкъым щыщ къызэрыхамыгъэхьэнум хуэсакъыу. Нобэр къызэдсым адыгэш Іэпэкъыжьыр Англием щыхъма хъуащ. Си тхылъым къыщыдэгъэжьа тхыдэхэр щІыналъэм щыгъэзащэхэм. Ар къызэрыгъэуатэжкари гъэщІэгъэнущ. Горбачёв Михаил и зэманым Англием къикІри зы щІалэ Урысейм къэкІуащ, урысышхэм ерпІыну. Рязань щыІэ шы институтым ар щрагъэблагъэм, Польшэм е Германием яшхэр къызэрырашар яжриІащ. Апхуэдэу щыхъум, Кавказым кІуэну чэнджэщ къратащ. Арати, Налшык пэмыжьыжьу щыІэ шы заводым яшащ. Абы щыдыхьэм, гъунэгъу щыс хакІуэр илъагъури игъэщІэгъуащ яшхэм сыт и лъэныкъуэкІи къыпачауэ зэрещхьыр. Ар зэригъэщІэгъэнур имыщІэу, шым сурэтхэр трихащ икІи и лъым щыщ иратыну щІэлъэІуащ. Абыкіэ къьахутащ проценти 100-кІэ ялъхэр зэрыззтехуэр. Англием щыуэ езыхэр кьызэрымыкІар и тегъэщІапІэу ар егупсысащ зэлъэпкъэгъу шыхэр апхуэдэу зэпэжьыжь щІыналъэм щыІэ ятІонэрэ шыр. Налшык, Къэрэшай-Шэрджэс, Адыгэ Республикэхэр, Иорданиер, Къэкъалпіэ Гъунэгъур, нэгъуэщІхэри къызэщІиубыдэу. Зи гугъу сщІы щІыналъэхэм мэкъуауэгъуэ мазэм ирихьэлІэу дыщыІэнущ. Бадзэуэгъуэм тетхыну фильмым Любэ и продюсеру тІыри дызэдолажьэ.

- Адыгэшым къыдекІуэкІ тхыдэ гъэщІэгъэныр теухуауэ иджыблагъэ къыдэкІа уи «Кабардин» тхылъым щІэупщІэ ин иІэщ. Тхыдэм и пэжыр кьэбгъуэтыжу птхыжьыным ехьэлІа пэжьыгъэ мытыншыр дауэ кьохъуІа?

- Мы тхылъыр США-ми, Австралиеми, Англиеми иджылызыбзэкІэ къыщыдэкІащ. Иджыпсту испаньбзэкІэ, тыркубзэкІэ, нэмыцІбзэкІэ зэрадзэкІ. Мыгувэу урысыбзэкІэ къыдэкІынущ.

Адыгэшым къыдекІуэкІ тхыдэ гъэщІэгъэныр къыщызгъэлъэгъуэжа зи гугъу сщІы тхылъым хэзгъэхьащ зы илъэс минкІэ зэрІэбэкІыжмэ адыгэм къыддекІуэкІа пасэрей тхыдэ кьулейм щыщ. Пасэрей синдэхэм (адыгэхэм) шы куэд зэрахуэу щытащ. Урым зэманым Италием и Іэтащхьэр нэмыцІэхэм ялэщІыкІэ еэзуащ. Урым тхьэмадэр щытекІуэм, абы и ятІонэрэ хуахакІ. Іэтащхьэм жиІащ шы куэдрикІэ ар зэрымыарзэщІ икІи абыхэм тесыну шухэри дыщІагъэжьыну яхуигъэуващ. Абы арэзы техъуэри щухэри щІагъэжащ.

Адыгэхэм шыр ягъэхъурт нэгъуэщІ Іэпэкъым щыщ къызэрыхамыгъэхьэнум хуэсакъыу. Нобэр къызэдсым адыгэш Іэпэкъыжьыр Англием щыхъма хъуащ. Си тхылъым къыщыдэгъэжьа тхыдэхэр щІыналъэм щыгъэзащэхэм. Ар къызэрыгъэуатэжкари гъэщІэгъэнущ.

Епсэлъар **ТЕКІУЖЬ Заретэщ.**

Аккаев Азнаур Лхоцзе докІуей

● ЛІыгъэ

Урысей МЧС-м и Іуащъхьмахуэ бгы лъагэ къэлъыхъуакІуэ-къегъэлакІуэ гупым дунейпсо класс зиІэ и къегъэлакІуэ, Урысейм альпинизмэмкІэ и федерацэм и тренер нэхъыжь, Зверестрэ Манаслурэ дэкІа Аккаев Азнаур «Макалу экстрим» командэм хэту накъыгъэм и 15-м дэкІуеягъ Гималаи и щыгу нэхъ гуГуъуэм ящыщ Лхоцзе (метр 8516-рэ). Лхоцзе и лъагагъкІэ дунейм щыеплІанэщ, альпинистхэм я дежкІэ нэхъ гугъу быдэхэм ящ.

УРЫСЕЙ МЧС-м и къегъэлакІуэ Аккаев Азнаур дежкІэ дуней псом метр мини 8 лъагапІэхэм дэкІынкІ илъэсым кьрибубдэу ещанэщ: нэгъабэ и накъыгъэм ар къыщыхутащ Эверест, фокІадэм - Манаслу бгыщхьэм, иджы Кьэбэрдей-Балъкъэрым щыщу япэу - Лхоцзе.

Аккаевыр кьегъэлакІуэ гъуэззджэщ, ар зэрыщІафІэхэм. Ахэр теухуащ щалъхуа Къулъкъужьи Ипщэ жылэм, къызыхэкІа Іэпкъым, къуалэбзэхэм, нэгъуэщІхэми.

Гимназием балъкъэрыбзэмрэ балъкъэр литературэмкІэ я ешэгъэкІуэ Ислъамэ Светланэ и анэдэлъхубзэкІэ зэрищІауэ, Іуащъхьмахуэ бгы лъагэ къэлъыхъуакІуэ-къегъэлакІуэ гупым дунейпсо класс зиІэ и къегъэлакІуэ, Урысейм альпинизмэмкІэ и федерацэм и тренер нэхъыжь, Зверестрэ Манаслурэ дэкІа Аккаев Азнаур «Макалу экстрим» командэм хэту накъыгъэм и 15-м дэкІуеягъ Гималаи и щыгу нэхъ гуГуъуэм ящыщ Лхоцзе (метр 8516-рэ). Лхоцзе и лъагагъкІэ дунейм щыеплІанэщ, альпинистхэм я дежкІэ нэхъ гугъу быдэхэм ящ.

Ислъамэ Светланэ и анэдэлъхубзэкІэ зэрищІауэ, Іуащъхьмахуэ бгы лъагэ къэлъыхъуакІуэ-къегъэлакІуэ гупым дунейпсо класс зиІэ и къегъэлакІуэ, Урысейм альпинизмэмкІэ и федерацэм и тренер нэхъыжь, Зверестрэ Манаслурэ дэкІа Аккаев Азнаур «Макалу экстрим» командэм хэту накъыгъэм и 15-м дэкІуеягъ Гималаи и щыгу нэхъ гуГуъуэм ящыщ Лхоцзе (метр 8516-рэ). Лхоцзе и лъагагъкІэ дунейм щыеплІанэщ, альпинистхэм я дежкІэ нэхъ гугъу быдэхэм ящ.

Ислъамэ Светланэ и анэдэлъхубзэкІэ зэрищІауэ, Іуащъхьмахуэ бгы лъагэ къэлъыхъуакІуэ-къегъэлакІуэ гупым дунейпсо класс зиІэ и къегъэлакІуэ, Урысейм альпинизмэмкІэ и федерацэм и тренер нэхъыжь, Зверестрэ Манаслурэ дэкІа Аккаев Азнаур «Макалу экстрим» командэм хэту накъыгъэм и 15-м дэкІуеягъ Гималаи и щыгу нэхъ гуГуъуэм ящыщ Лхоцзе (метр 8516-рэ). Лхоцзе и лъагагъкІэ дунейм щыеплІанэщ, альпинистхэм я дежкІэ нэхъ гугъу быдэхэм ящ.

Урысей МЧС-м и Управленэ нэхъыщхьэу КъБР-м щыІэм и пресс-Іуэхущ1апІэ.

● Гу зылъытапхъэ

КІэлъыплъынигъэ ирагъэкІуэкІ

КъБР-м и прокуратурэм федеральнэ законодательствэр зэрагъэзащІэм кІэлъыплъыныгъэмкІэ и къудамэм, республикэм и къалэхэмрэ районхэмрэ я прокурорхэм накъыгъэм и 24-м сыхьэти 9-м кьыщыщІэдзауэ 18-м нэсыху цІыхухэр ирагъэблагъэнущ ЖКХ-м и Іэнатіэм абыхэм псэупІэкІэ яІэ хуитыныгъэхэмрэ законодательствэм къызэрыщыІэпаудыр зрагъэщІэн мурадкІэ. Мы Іуэхур ирагъэкІуэкІ Къэбэрдей-Балъкъэрым и прокурорым пщэрылъ зэращищІам тету.

ЕГЪЭБЛЭГЪАПІЭМ щІэсынущ къэрал, муниципальнэ властым и орган зыхуэфащэхэм я Іэщ1агъэлІхэр, ЖКХ-м и Іэнатіэм хуэлажьэ Іуэхущ1апІэхэм я лІыкІуэхэр.

Республикэм и къалэхэмрэ районхэмрэ я прокуратурэхэр здэщыІэмрэ я телефонхэмрэ:

- **Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и прокуратурэ** - Налшык къалэ, Кулиевым и уэрам, 16, федеральнэ законодательствэр зэрагъэзащІэм кІэлъыплъыныкІэ къудамэм и телефонхэр: **8(8662) 40-48-60, 40-11-06**;
- **Налшык къалэм и прокуратурэ** - Налшык къалэ, Къэбэрдей уэрам, 8, прокурор Лъостен Залым Хьэзрит и къуэр, **тел. 8(8662) 42-49-74, 42-49-72**;
- **Прохладнэ къалэм и прокуратурэ** - Прохладнэ къалэ, Гагариным и уэрам, 35, прокурор Къарэмырзэ Къазбэч Хьэжмурат и къуэр, **тел. 8(86631) 7-11-38**;
- **Прохладнэ къалэ**, Лениным и проспект 70/4, прокурор Къанщауэ Аслъэн Хьэсэнбий и къуэр, **тел. (86631) 7-12-56**;
- **Май районым и прокуратурэ** - Май къалэ, Энгельс и уэрам, 59/2, прокурор Краснокён Георгий Александр и къуэр, **тел. 8(86633) 2-22-23**;
- **Тэрч районым и прокуратурэ** - Тэрч къалэ, Мамхэгъым и уэрам, 40, прокурор ГъукІэ Артур Хьэзрэил и къуэр, **тел. 8(86632) 4-13-92**;
- **Аруан районым и прокуратурэ** - Нарткъалэ, Къэбэрдей уэрам, 68, прокурор Джатэ Рустам Руслан и къуэр, **тел. 8(86635) 4-20-56**;
- **Лэскэн районым и прокуратурэ** - Анзорей къуажэ, Хьэмпъуокъущ и уэрам, 37, прокурор Пащты Жэмал Руслан и къуэр, **тел. 8(86639) 9-55-8**;
- **Шэджэм районым и прокуратурэ** - Шэджэм къалэ, Набережнэ уэрам, 95, прокурор Мокаев Сослан Абукай и къуэр, **тел. 8(86630) 4-13-13**;
- **Бахьсэн къалэм и прокуратурэ** - Бахьсэн къалэ, Дыгъужым и уэрам, 1, прокурор Къаныкьуэ Валерий Мухьэд и къуэр, **тел. 8(86634) 2-11-77**;
- **Бахьсэн районым и прокуратурэ** - Бахьсэн къалэ, Лениным и проспект, 71, прокурор Бэшорэ Аслъэн Хьусен и къуэр, **тел. 8(86634) 2-11-33**;
- **Іуащъхьмахуэ районым и прокуратурэ** - Тырныауз къалэ, Мизиевым и уэрам, 3-а, прокурорым и къэлэнхэр зыгъэзащІэ Ныбжьэ Исуф Алий и къуэр, **тел. 8(86638) 40-50-20, 4-10-20, 4-21-51**;
- **Дзэлыкъуэ районым и прокуратурэ** - Дзэлыкъуэкъуажэ п., Комсомольскэ уэрам, 92, прокурор Джатэгъэжь Аслъэнбий Владимир и къуэр, **тел. 8(86637) 4-16-73, 9-55-81**;
- **Шэрдэж районым и прокуратурэ** - Къэщкъэтау п, Мечиевым и уэрам, 115, прокурор Хьэхъупащ1э Тимур Хьэжмурат и къуэр, **тел. 8(86636) 4-12-93**.

КъБР-м и прокуратурэ.

● Фэеплъ

Зи дуней зиІэж усакІуэ

Налшык къалэм и гимназие №1-м фэеплъ пшыхь щекІуэкІащ. Ар теухуауэ щытащ усакІуэ, зэдзэкІакІуэ гъуэзэджэ, республикэм и журналист цІэрыІуэ Уэрэзэй Афлик. Зэхьыхьэр къыззригъэпэщащ икІи иригъэкІуэкІащ адыгэбзэмрэ адыгэ литературэмкІэ егъэджакІуэ Махуэлі Бесльэн.

ПШЫХЬЫМ зыкърагъэхьэлІат Уэрэзэй Афлик и шыпхъу **Борыкъуей Іэсият**, усакІуэм и **къуэ Тимур**, Налшык къалэм щІэныгъэмкІэ и департаментым и методист нэхъыщхьэ **ЛІыІэщ1ын Людмилэ**, зэдзэкІакІуэ, радиожурналист цІэрыІуэ **Мэремкъуэ Ларисэ**, адыгэбзэмрэ адыгэ литературэмкІэ егъэджакІуэхэр, адэанэхэр, еджакІуэхэр.

Махуэлі Бесльэнрэ еджапІэм и еджакІуэ Къущхьэ Жаннэрэ кьрихьэлІахэм яхутепсэльыхьащ Уэрэзэй Афлик и ГъащІэмрэ гуащІэмрэ. Хэкум, лъэпкъ тхыдэм, иджыри гъащІэм, и лъэхъэнэгъуэхэм, адыгэ хабзэм, ди тафэ дахэхэмрэ уэсылъэ къуршыщхьэхэмрэ гукъинэжу тетхыхьа усакІуэм и усэхэр куэдым гунэс ящыхъуащ. Абы къыдэкІуэу Уэрэзэйм и фІыгъэ куэди хэльщ урыс, хамэ къэрал литературэхэм я классик куэд адыгэбзэкІэ «къызэрыпсэлъам».

ПэщІэдзэ классхэм я еджакІуэхэу БалькъуэІ Лианэ, Чэт Даянэ, Мэршэнкъуэл Илианэ, ЛІуп Самирэ, Елгъэр Рустам, Гувэжьыкъуэ Инал, ТІымыжь Іэминэ, Жылэ Маритэ, Къарей Тамерлан, Махуэ Дианэ сымэ адыгэбзэкІи урысыбзэкІи къеджащ Афлик и Іэдакъэ къыщІэкІа усэ купщІафІэхэм. Ахэр теухуащ щалъхуа Къулъкъужьи Ипщэ жылэм, къызыхэкІа Іэпкъым, къуалэбзэхэм, нэгъуэщІхэми.

Гимназием балъкъэрыбзэмрэ балъкъэр литературэмкІэ я ешэгъэкІуэ Ислъамэ Светланэ и анэдэлъхубзэкІэ зэрищІауэ, Іуащъхьмахуэ бгы лъагэ къэлъыхъуакІуэ-къегъэлакІуэ гупым дунейпсо класс зиІэ и къегъэлакІуэ, Урысейм альпинизмэмкІэ и федерацэм и тренер нэхъыжь, Зверестрэ Манаслурэ дэкІа Аккаев Азнаур «Макалу экстрим» командэм хэту накъыгъэм и 15-м дэкІуеягъ Гималаи и щыгу нэхъ гуГуъуэм ящыщ Лхоцзе (метр 8516-рэ). Лхоцзе и лъагагъкІэ дунейм щыеплІанэщ, альпинистхэм я дежкІэ нэхъ гугъу быдэхэм ящ.

Ислъамэ Светланэ и анэдэлъхубзэкІэ зэрищІауэ, Іуащъхьмахуэ бгы лъагэ къэлъыхъуакІуэ-къегъэлакІуэ гупым дунейпсо класс зиІэ и къегъэлакІуэ, Урысейм альпинизмэмкІэ и федерацэм и тренер нэхъыжь, Зверестрэ Манаслурэ дэкІа Аккаев Азнаур «Макалу экстрим» командэм хэту накъыгъэм и 15-м дэкІуеягъ Гималаи и щыгу нэхъ гуГуъуэм ящыщ Лхоцзе (метр 8516-рэ). Лхоцзе и лъагагъкІэ дунейм щыеплІанэщ, альпинистхэм я дежкІэ нэхъ гугъу быдэхэм ящ.

Ислъамэ Светланэ и анэдэлъхубзэкІэ зэрищІауэ, Іуащъхьмахуэ бгы лъагэ къэлъыхъуакІуэ-къегъэлакІуэ гупым дунейпсо класс зиІэ и къегъэлакІуэ, Урысейм альпинизмэмкІэ и федерацэм и тренер нэхъыжь, Зверестрэ Манаслурэ дэкІа Аккаев Азнаур «Макалу экстрим» командэм хэту накъыгъэм и 15-м дэкІуеягъ Гималаи и щыгу нэхъ гуГуъуэм ящыщ Лхоцзе (метр 8516-рэ). Лхоцзе и лъагагъкІэ дунейм щыеплІанэщ, альпинистхэм я дежкІэ нэхъ гугъу быдэхэм ящ.

ЗэлущІитІми зыщ къарикІуар

● Футбол

«**Спартак-Налшык**» **(Налшык) - «Армавир» (Армавир) - 0:2 (0:1). Налшык. «Спартак» стадион. Накъыгъэм и 16-м. ЦІыху 200 еплъащ.**

Судьяхэр: Машлякевич (Мэзкъу), Тюмидов (Элиста), Мирошник (Ставрополь).

«**Спартак-Налшык**»: Щоджэн, Лелюкаев, Тебэрды, Ольмезов, Абаэз, Мэшыкъуэ, Михайлов, Дэхъу (Белоусов, 74), Каркаев, Машэжь, (КІэдыкІуей, 64), Бацэ (Ашу, 16; Къурмэн, 69)

«**Армавир**»: Матюшэ, Гаджибеков, Мирошниченкэ, Соболь, Соловьёв Ал., Суханов, ДыщэкІ, Лусикян (Гиоргобиани, 90+2), Поляков (Соловьёв М., 87), Гугуев (Каюмов, 90+1), Синявский.

Топхэр дагъэхІащ: Гугуевым, 43 (0:1). Мирошниченкэ, 47, пенальтикІэ (0:2).

Дагъуэ къыхуащІащ: Щоджэным, Ашум, ДыщэкІым.

БЭРЭЖЬЕЙ кІуам Налшык къеблэгъа «Армавир»-м иджыри и гугъэхэр хихыжатэкъым ятІуанэ дивизионым и «Ипщэ» гупым щекІуэкІ зэхьэзэхуэм япэ уеблэІэр къыщыхьу ищхьэкІэ дэкІуэтеину. Абы папщІэ текІуэныгъэр ди къалащхьэм Іэмал имыІэу щызыІэригъэхьэн хуейт, армырамэ «Іэфыпсыр» Іэщіэкъыпэнут. Дыдейэр мы гъэм зыхуцІэкъун щІагъэу щыІэкъым икІи арагъэнущ я псэр питхъыу щІэмыдзагуар.

Зэрыхабзэу, хэгъэрейхэм ебгъэрыІуэныгъэкІэ ирагъэжьащ. Псом хуэмыдэу жыджэрт Бацэ Къантемыр. Абы тІэунейрэ Іэмал гъуэзэджэхэр къыхухъуэкІащ. Ди жагъуэ зэрыхьущи, мыгувэу ди гъуащхьаэм фэбжь игъэтащ икІи яхъуэжьын хуей хъуащ. АдэкІэ хуэмурэ хьэщІэхэм тепщэныгъэр яубыдащ.

Бжьыгъэр къызэІуамыхауэ зэІущІэм и япэ Іыхьэр щиухым, «Армавир»-м зыкъызэхъуихащ икІи илъэс зыбжанэкІэ «Спартак-Налшыкым» и щІыхьэр зыхъума Гугуев Магомед и командэщІэр япэ иригъэщащ. Ар ди щІалэхэм удынышхуэ яхуэхъуащ.

Загъэпсэхуу къызэриухэжу хьэщІэхэм бжьыгъэр ягъэбэгъащ. Ольмезовым �ІуащІэкІауэ Синявскэр ди гъуэм къыщыбгъэдыхьэм Щоджэным къыхуэнэжар ар ириудныгьт. Пенальти. Ар Іэзэу игъэзащІащ «Армавир»-м и капитан Мирошниченкэ.

Абы иужькІи хьэщІэхэр увыІакъым. Ди гъуащхьэтетым и Іэзагъ лъагэр мыхъуэтэмэ, хэт ищІэнт кІэух бжьыгъэр дапхуэдизу щытынуми.

Налшык зэрыщытекІуам и Іфыгъэкіэ «Армавир»-м и гугъэхэр къэзІэрэщІэжащ. Апхуэдзу къэхъуащ «Краснодар-2»-м «Іэфыпсыр» зэрыхигъэщІам къыхэкІыу. Иджы бжьыпэр зыІыгъэр зэрызэущхьэщыкІыр зы очко закъэущ. Арацш, ятІэ дивизионым кІэну команд эр хэтми щызэхэкІынур иужь дыдэ джэгуГъуэращ.

«**Академия**» **(Дон Іус Ростов) - «Спартак-Налшык» (Налшык) - 1:0 (0:0). Дон Іус Ростов. «Локомотив» стадион. Накъыгъэм и 20-м. ЦІыхуи 100 еплъащ.**

Судьяхэр: Панин (Дмитров), Харченкэ, Петров (ТІуи Астрахань щыщщ).

«**Академия**»: Воронин, Чернов, Федотов, Охрименкэ, Романов, Захаров, Далиев, Басов, Ходунов (Молтенинов, 57), Савин (Николаев, 75), Донсков (Крюков, 79).

«**Спартак-Налшык**: Щоджэн, Лелюкаев, Бепоусов, Тебэрды, Абаэз, Газаев (Кьурмэн, 62) Щаваев, Михайлов (Дэхъу, 59), Каркаев, Машэжь (Бэрбэч, 81), Ашу (КІэдыкІуей, 69).

Топыр дигъэхІащ: Басовым, 68, пенальтикІэ (1:0).

Дагъуэ къыхуащІащ Абаэзм.

«Армавир»-м къыхигъэщІа и ужькІэ «Спартак-Налшыкым» и тренерхэм зэхъуэжьныгъэ зыбжанэ гупым халъхьащ. Абыхэм джэгур нэхъ къэгъэжьджэращ, арщхьэкІэ «Понедельник Виктор и цІэр зезыхьэ академием» и футболист ныбжьыщІэхэм зэрапэлъэщ щын къару къалъыкъуэкІакъым. Уеблэмэ, аргуэру къыхагъэщІащ, я хьрхуэрэгъуэхм я гъуэм зы топи яхудэмыгъэкІыу.

Иджы щыгъуазэ фыхуэтщынц Урысей Федерацэм футболымкІэ и етІуанэ дивизионым и «Ипщэ» гупым ирагъэжьащ «Краснодар-2»-м «Іэфыпсыр» зэрыхигъэщІам къыхэкІыу. Иджы бжьыпэр зыІыгъэр зэрызэущхьэщыкІыр зы очко закъэущ. Арацш, ятІэ дивизионым кІэну командэр хэтми щызэхэкІынур иужь дыдэ джэгуГъуэращ.

«**Академия**» **(Дон Іус Ростов) - «Спартак-Налшык» (Налшык) - 1:0 (0:0). Дон Іус Ростов. «Локомотив» стадион. Накъыгъэм и 20-м. ЦІыхуи 100 еплъащ.**

Судьяхэр: Панин (Дмитров), Харченкэ, Петров (ТІуи Астрахань щыщщ).

«**Академия**»: Воронин, Чернов, Федотов, Охрименкэ, Романов, Захаров, Далиев, Басов, Ходунов (Молтенинов, 57), Савин (Николаев, 75), Донсков (Крюков, 79).

«**Спартак-Налшык**: Щоджэн, Лелюкаев, Бепоусов, Тебэрды, Абаэз, Газаев (Кьурмэн, 62) Щаваев, Михайлов (Дэхъу, 59), Каркаев, Машэжь (Бэрбэч, 81), Ашу (КІэдыкІуей, 69).

Топыр дигъэхІащ: Басовым, 68, пенальтикІэ (1:0).

Дагъуэ къыхуащІащ Абаэзм.

«Армавир»-м къыхигъэщІа и ужькІэ «Спартак-Налшыкым» и тренерхэм зэхъуэжьныгъэ зыбжанэ гупым халъхьащ. Абыхэм джэгур нэхъ къэгъэжьджэращ, арщхьэкІэ «Понедельник Виктор и цІэр зезыхьэ академием» и футболист ныбжьыщІэхэм зэрапэлъэщ щын къару къалъыкъуэкІакъым. Уеблэмэ, аргуэру къыхагъэщІащ, я хьрхуэрэгъуэхм я гъуэм зы топи яхудэмыгъэкІыу.

Иджы щыгъуазэ фыхуэтщынц Урысей Федерацэм футболымкІэ и етІуанэ дивизионым и «Ипщэ» гупым ирагъэжьащ «Краснодар-2»-р.

ЖЫЛАСЭ Заурбэч.

Урысей Федерацэм футболымкІэ и етІуанэ дивизионым и «Ипщэ» гупым зэхьэзэхуэр зэрыщекІуэкІыр

Командэхэр	Дж.	Къ.	З.	ФІ.	Т.	О.
1. «Іэфыпс»	31	24	5	2	70-15	77
2. «Армавир»	31	23	7	1	67-16	76
3. «Чайка»	31	16	7	8	49-25	55
4. «Краснодар-2»	32	16	6	7	57-30	54
5. «Черноморец»	31	15	6	10	45-26	51
6. «Дружба»	31	15	5	12	36-45	50
7. «Легион Динамо»	32	11	9	11	30-27	42
8. «Академия»	31	12	6	13	26-41	42
9. «Спартак-Налшык»	30	10	11	9	34-25	41
10. СКА	31	11	8	12	39-38	41
11. «Мэшыкъуэ-КМВ»	31	10	7	14	27-32	37
12. «Биолог-Новокубанск»	31	9	6	16	26-42	33
13. «Ангушт»	29	7	7	15	28-48	28
14. «Динамо-Ставрополь»	30	7	6	17	35-68	27
15. «Спартак-Владикавказ»	28	6	7	15	21-38	25
16. «Анжи-2»	31	5	5	19	25-52	22
17. «Кубань-2»	30	5	4	21	21-68	19

ТхакІуэ Іэзэ, усакІуэ, журналист, гъэсакІуэ

● Хъуэхъу

Къэбэрдей-Балъкъэрым щэнхабзэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ, КъБР-м и Совет Нэхъыщхьэм и щІыхь тхыльыр зыхуагъэфэща, республикэм и Журналистхэм я зэгурыІуэныгъэм и саугъэтым и лауреат Хьэх Сэфарбий накъыгъэм и 20-м и ныбжьыр илъэс 80 иригъэщащ.

ТХАКІУЭНЫМРЭ журналист Іэщіагъэмрэ илъэс куэдкІэ зэкІуу езыхьэкІа Хьэх Сэфарбий я Іэнатіитіми лъагэуэ бгъуфІэ щыпхишын хуэзфІэкІащ. Лъэпкъ усыгъэми проэзми абы и цІэр щыпэрытщ, ауэ псом хуэмыдэу цІыхухэм фІыуэ ялъагъу гушыІэр и лъабжьэу гъащІэм къыхэха теплъэгъуэ кІэщІэкъэ. Псори зэхэту Сэфарбий тхыльэ 20-м щІигъу и Іэдакъэ къыщІэкІащ.

«Пэрытыр ипэ итракъым, зи ужь къриІуэлрц», - жеІэ адыгэм. Хьэх Сэфарбий лъэпкъ литературэм и къэкІуэнум и гущІэхэуз хилъхьащ. Ар илъэс тІощІкІэ зи унафэщІу щыта «Шыхулъагъуэ» литературэ хасэм тхэн щІэзыдзагъащІэхэр а Іэнатіэм и щэхэрэм щыхуигъасэрт. Псоми зэфэзэщу тхакІуэ-усакІуэ къаХэмыкІами, псалъэм и Іэфымрэ, абы и къэгъэсэбэпыкІэмрэ яригъащІащ, литературэр фІыуэ яригъэлъагъун хуэзфІэкІащ.

Тхакіуэ, усакіуэ, журналист, гъэсакіуэ Іэзэ, ди къэхъыжьыфІ Хьэх Сэфарбий дохъуэхъу, и къалэмыр мыубзэщхьуу, узыншагъэр и бэу, гукъыдэж щымыщІэу, и пщІэ лъагэм хэзыгъуэ иджыри илъэс куэдкІэ Іыхьэ къыжьэдэхьэну, и тхыгъэщІэкмкІэ щІэджыкІакІуэхэр игъэгуфІэну.

«Адыгэ псалъэ» газетым и редакцэ.

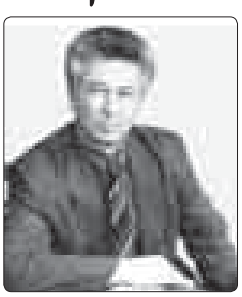

ЩІыхуэ зытумыгъэлъмэ нэхъыфІщ

Урысейм и Суд приставхэм я федеральнэ къулыкъум и управленэу КъБР-м щыІэм щекІуэкІа пресс-конференцым щытепсэлъыхьащ ГИБДД-мрэ ТЭК-мрэ я щІыхуэ зытехуахэм зэрапшыным. Абы теухуауэ къэпсэлъащ УФССП-м и унафэщІэм и къалэнхэр зыгъэзащІэ Ефэнды Олег-рэ къудамэм и унафэщІ Тэнащ Хъусенр.

ЕФЭНДЫ Олег къызэрихигъэщащи, ТЭК-м ейуэ ятелъ щІыхуэр зымпшынхэм я мылъкур яубыдыну, щІыпІэм ирамыгъэкІыну кабзэм хуэт ещІ.

- 2017 гъэм ТЭК и щІыхуэу ирагъэпшынащ сом мелуани 166-м нэблагъэ, 2016 гъэм - мелуани 117-м щІигъу. Дызэрыт илъэсыр къызэрихьэрэ едгъэпшынащ сом мелуан 79,1-рэ, нэгъабэ и ятІэ мазищым - мелуан 41,8-рэ. ТЭК-м и щІыхуэ зытелъхэм ейуэ 2017 гъэм сом мелуан 60-м щІигъу яубыдащ. 2018 гъэм и ятІэ мазищым - сом мелуани 2-м нэблагъэ, - жиІащ Ефэнды Олег. 2017 гъэм ТЭК-м и щІыхуэ зытелъхэу щІыпІэм икІыну хуимытхэм теухуа унафэ 5161-рэ къащтащ, сом мелуан 338-м нэблагъэ къызэщІиубыдэу. Мы гъэр къызэрихьэрэ щІыпІэм икІыну зэрыхуимытымкІэ дэфтэр 1731-рэ ятхащ сом мелуан 82-м щІигъум тещІыхьаэу,- жиІащ Ефэнды Олег .

2017 гъэм ГИБДД-м и щІыхуэу ирагъэпшынащ сом мелуан 84,8-м щІигъу, 2016 гъэм - сом мелуан 43-рэ. Нэгъабэ и ятІэ мазищым сом мелуани 7,3-рэ ирагъэпшынамэ, 2018 гъэм ар сом мелуан 30 хъуащ.

ГугъуэхЬ уэхмыхуэн папщІэ, УФССП-м и сайтым уихьэу щІыхуэ ятелъмэ къэпщІэн, ар и чэзум зытебгъэкІын хуейщ.

УЭРДОКЪУЭ Женя.

«Іуащхьэмахуэ» журналым мы гъэм и ятІэ къыдэкІыгъуэр дунейм къытехьащ. Ар, сытыгъуи хуэдэу, щІэращІэщ, Іуащхьэмахуэ и щыгу уэсыльэмрэ абы и лъабжьэм къыщыкІ удз щхъуантІэхэм къахэщІкІурыкІ псыежэхымрэ я дахагъэм узыІэпишэрэ фым ущигъэгугъуу. ЖыпІэнурамэ, журналыр «къыщалъхуа» гъатхэм (и къыдэкІыгъуэр абы и лэжьакІуэхэм ямыягъ щхьэусыгъуэхэмкІэ гуваущ) ещхьщ, ит тхыгъэхэр щІэджыкІакІуэм зэрищІэщыгъуэнум шэч хэлъхъым.

ЖУРНАЛЫР къызэІуех филологие щІэныгъэхэм я доктор Гъут Іэдэм и «Хэкулім и щапхъэ нэс» тхыгъэмкІэ. Ар теухуащ къызэральхурэ литературэ 100 ирикъу тхакІуэ, щІэныгъэлІ Гъащтэнгъущ Зырамыку. Абы щыгъуэжщ езы Кьардэнгъущым и «Бэчыжь и къуэмрэ къэзакъ ябгэмрэ» хъыбарыр, псэльафэ зыбжанэм я къежьэкІэ хъуар щигъэнаІуэ тхыгъэ кІэщІхэр, гушыІэжьейхэр. Абыхэм иджыри зэ уи нэгу щІагъэкІ Зырамыку и бзэм и шэрыуагъэмрэ и кьалэмыр жану зэрыщытамрэ.

Адэкіэ къыкІэльэкІуэ тхакІуэ, кинорежиссёр щІэрыІуэ Къандур Мухьэдин и ныбжьыр илъэс 80 зэрырикъум и щІыхькІэ Къэбэрдей Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ, «Адыгэ псалъэ» газетым и редактор нэхъыщхьэ ХьэфІыщІэ Мухьэмэд игъэхьэзыра тхыгъэр. «Адыгэхэм я къэкІуэну зэманым хуоладжьэ» зыфІищам наІуэу уи нэгу къыщІегъэхьэ ди лъэпкъэгъум и дунейр, и гуащІэр, и зэфІэкІыр икІи а псор зэрызригъэхьэлІэфым ущегъэгуфІкІ.

«Кавказ» романым щыщ пычыгъуэхэри щІэджыкІакІуэхэм я пащхьэ ирелъхьэ «Іуащхьэмахуэм».

ТхакІуэ, тхыдэдж Бейтыгъуэн Сэфарбий илъэс 75-рэ зэрырикъурщ журналым и къыкІэлъыкІуэ напэкІуэцІхэр зыхуахар. «ЗыкъэзыгъэщІам къиргъэщІахэр» тхыгъэр зи Іэрыкіыр абы и тхыгъэхэм фІыуэ щыгъуазэ, и гупсысэмрэ и зэфІэкІымрэ пщІэшхуэ хуэзыщІ, КъБР-м щІыхь зиІэ и журналист Ширдий Маринэщ. АдэкІэ къакІуэ напэкІуэцІ пщыкІуэхм итщ Бейтыгъуэн Сэфарбий и жьІэгъуэ-гъэр. Цыху набдзэгубдзаплъэм, гупсысэ шэщІа зиІэм, зи псалъэр щэрыуэм къыхуэгъэщІынур зэрыкуэдыр хьэкъ тщещІ Сэфарбий абыхэмкІэ.

Литературэ-художественнэ, жылагъуэ-политикэ журналым прозэрэ драматургиемрэ зыщидзеинтІэ?! Абы итщ КІэбышэ Лилэ и «Насып кІапэ» Іуэтэжьщ, Ольмезов Муратин «Унэ лъапІэм и щэхуэхэр» щыфІища и пьесэр. Фигу къэдгъэкІыжьынщи, иужьрей тхыгъэм къытращІыкІауэ Щоджэнщіыкіу Алий и цІэр зезыхьэ Къэбэрдей къэзакъ драмэ театрым спектакль щагъэлъагъуэ.

«Литературэ щІэныгъэ. Критикэ» Іыхьэм храгъэуфбыдащ филологие щІэныгъэхэм я кандидат Хьэвжокъуэ Людмилэ и Іэдакъэм къыщІэкІа «Си щІэхъуэм хэтщ иджыри фІыцІэ, иджыри си гур гугъэм пылъщ...» тхыгъэр. Ар теухуауэ усакІуэ Бэлахьы Любэ.

«Кавказ» романым щыщ пычыгъуэхэри щІэджыкІакІуэхэм я пащхьэ ирелъхьэ «Іуащхьэмахуэм».

ТхакІуэ, тхыдэдж Бейтыгъуэн Сэфарбий илъэс 75-рэ зэрырикъурщ журналым и къыкІэлъыкІуэ напэкІуэцІхэр зыхуахар. «ЗыкъэзыгъэщІам къиргъэщІахэр» тхыгъэр зи Іэрыкіыр абы и тхыгъэхэм фІыуэ щыгъуазэ, и гупсысэмрэ и зэфІэкІымрэ пщІэшхуэ хуэзыщІ, КъБР-м щІыхь зиІэ и журналист Ширдий Маринэщ. АдэкІэ къакІуэ напэкІуэцІ пщыкІуэхм итщ Бейтыгъуэн Сэфарбий и жьІэгъуэгъэр. Цыху набдзэгубдзаплъэм, гупсысэ шэщІа зиІэм, зи псалъэр щэрыуэм къыхуэгъэщІынур зэрыкуэдыр хьэкъ тщещІ Сэфарбий абыхэмкІэ.

Литературэ-художественнэ, жылагъуэ-политикэ журналым прозэрэ драматургиемрэ зыщидзеинтІэ?! Абы итщ КІэбышэ Лилэ и «Насып кІапэ» Іуэтэжьщ, Ольмезов Муратин «Унэ лъапІэм и щэхуэхэр» щыфІища и пьесэр. Фигу къэдгъэкІыжьынщи, иужьрей тхыгъэм къытращІыкІауэ Щоджэнщіыкіу Алий и цІэр зезыхьэ Къэбэрдей къэзакъ драмэ театрым спектакль щагъэлъагъуэ.

«Литературэ щІэныгъэ. Критикэ» Іыхьэм храгъэуфбыдащ филологие щІэныгъэхэм я кандидат Хьэвжокъуэ Людмилэ и Іэдакъэм къыщІэкІа «Си щІэхъуэм хэтщ иджыри фІыцІэ, иджыри си гур гугъэм пылъщ...» тхыгъэр. Ар теухуауэ усакІуэ Бэлахьы Любэ.

«Кавказ» романым щыщ пычыгъуэхэри щІэджыкІакІуэхэм я пащхьэ ирелъхьэ «Іуащхьэмахуэм».

Зи чэзу къыдэкІыгъуэ

● Щіэ

ТхакІуэ, кинорежиссёр щІэрыІуэ Къандур Мухьэдин и ныбжьыр илъэс 80 зэрырикъум и щІыхькІэ Къэбэрдей Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ, «Адыгэ псалъэ» газетым и редактор нэхъыщхьэ ХьэфІыщІэ Мухьэмэд игъэхьэзыра тхыгъэр. «Адыгэхэм я къэкІуэну зэманым хуоладжьэ» зыфІищам наІуэу уи нэгу къыщІегъэхьэ ди лъэпкъэгъум и дунейр, и гуащІэр, и зэфІэкІыр икІи а псор зэрызригъэхьэлІэфым ущегъэгуфІкІ.

«Кавказ» романым щыщ пычыгъуэхэри щІэджыкІакІуэхэм я пащхьэ ирелъхьэ «Іуащхьэмахуэм».

Щ1ыпІэ зыІыгъэ зэлъашІэрэ, Іэдакъэ зиІэ, Іэдакъэм и Іуэхуитіми ІэнатІэм щагъэхьазырыр, Іэдакъэм и Іуэхуитіми ІэнатІэм щагъэхьазырыр.

Гъэтхэм Іэ тредзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытредзар сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр 51531 ● Тираж 2.049 ● Заказ №508

Европэпсо чемпионатым къыщыхожаныкІ

● Тхэквондо

Къэзан дэт «Ак-Барс» спорткомплексым мы мазэхэм щекІуэкІащ тхэквондомкІэ Европэм и чемпионат. Абы хэтащ къэрал 16-м икІа спортсмен 370-м нэблагъэ.

ЗИ ХЬЭПЪАГЪЫР килограмм 68-м нэблагъэхэм я гупым гугъущэ демыхьу и хьэрхуэрэгъуэр хигъахІуэрэ финалым щынэсащ Къэбэрдей-Балъкъэрым щыщ Цакоев Сармат. КІэух зэІущІэм абы зымащІэкІэ кьефІэкІащ Великобританием кІыкІа Макнейш Кристиан икІи дыжьын медалыр ящихьащ. Сармат илъэс 18 хъуа къудейуэ аращ икІи иджырейр балигъхэм яхэту ятпэу иригъэкІуэкІа зэхьэзэхуэшхэщ. 2020 гъэм Токио щекІуэкІыну Олимп джэгухэм зэрыхэтын рейтинг очко бжьыгъэхэр жьыджэру абы зэхуехьэс.

Урысей Федерацэм и командэ къыхэхам и медалхэм хэлъхьэныгъэ хуищІащ Къэбэрдей-Балъкъэрым икІа Хан Полинэ. Зи хьэпльагъыр килограмм 67-м нэблагъэхэм я финал ныкъуэ зэІущІэм абы зы очкокІэ къефІэкІащ Олимп джэгухэм тІэунейрэ щытекІуа Тыркум къикІа Татар Нур. КъыкІэльыкІуэ зэІущІэм и хьэрхуэрэгъур щыхигъэщІэри, Хан ещанэ увыпІэр къихьащ.

Ди спортсменхэр ягъасэ Ахьмэт Амиррэ Хан Артуррэ.

МЭЗКУУ Къанцобий.

Медаль зэмылІэужьыгъуэхэр

● Каратэ

Подмосковьем щыІэ «Покровское» зыгъэпсэхупІэ унэм мэлыжьыхьым и 19-23-хэм щекІуэкІащ стиль псори щызэхэт каратэмкІэ щІалэгъуалэм я урысейпсо зэхьэзэхуэр. Ар хуэхъуэ щытащ Хэку зауэшхуэм ТекІуэныгъэ Иныр къызэрыщытхьрэ илъэс 73-рэ щрикъум. Медалхэм щІэбэнащ къэралым и щыналъэ 48-м къикІа щІалэ, хъыджэбз щыкІуу 900-м нэблагъэ.

ДИ ЛЪАХЭГЪУХЭМ ящыщу щыбзна гупхэм пашэныгъэр щаубыдащ Къумахуэ Суфян, Жамбей Астемыр, ТхьэлІ Анзор сымэ. Дыжьын медалхэр кхъахащ Сергеев Максимрэ Гъудэ Астемыррэ. Исуп Имран, Жарашуев Алихъан, Бышэн Залым сымэ ещанэ увыпІэр яубыдащ.

ЩІалэхэр ягъасэ Сэбаншы Мурат, Шахмырзаев Шахмырзэ, КІэш Дауд, Гъудэ Рустам, Мэжыауэ Алан сымэ.

Зэхьэзэхуэм ипэ къихуэу екІуэкІа семинарымрэ судьяхэм я къэпщытэныгъэхэрэ ящхьэ иткІэ, КъБР-м щыщ Сэбаншы Муратрэ Шахмырзаев Шахмырзэрэ зэпеуэм и судья гупым хагъэхьащ.

ЖЫЛАСЭ Замир.

Урысейпсо зэпеуэм хэтынухэр

● Щіэблэ

КъБР-м щыІэ МВД-м къыщащІытэжащ илъэс къэс ирагъэкІуэкІ «Полицей дядя Стёпа» урысейпсо зэпеуэм и щІынальэ зэхьэзэхуэм кърикІуахэр. Илъэситху хъуауэ щыІэ а Іуэхугъуэр иджы теухуащ Урысей полицэр илъэс 300 зэрырикъум.

УРЫСЕЙ МВД-м и щІыналъэ ІэнатІэкъэмрэ абыхэм ядалажьэ жылагъуэ советхэмрэ Сабийхэр хьумэным и дунейпсо махуэм ирихьэлІэу илъэс къэс ирагъэкІуэкІ мы зэпеуэр. Ар хуэунэтІащ полицэм и лэжьыгъэм и мыхьэнэр щІыхуэм зыхеГъащІэным.

Сабийхэм я Іэдакъэщ-кІыу 100-м щІигъу къраХьэлІат зэпеуэм. Ахэр къыхэщІыкІат гипсым, пластиниым, щэкІым, ятІэм, тхьилъмпІэм, нэгъуэщІхэми. Абыхэм хэпльа жюрим хэтащ КъБР-м къэрал кІуэцІ Іуэхуэкмкіэ и Іэнатіэхэмрэ къэрал кІуэцІ-дзэхэмрэ я ветеранхэм я советыр, КъБР-м щыІэ МВД-м дзлажьэ Жылагъуэ советым и унафэщІ **Балъкъуэ Валерэрэ** жэуап зыхь секретарь **ШкІэжь Иранэрэ**, республикэ МВД-м жылагъуэ хабзэр къызэгъэпэщыпнымкІэ полицэм и унафэщым и къудзэ **КІэрэф Роберт**, нэгъуэщІхэри.

«Полицей дядя Стёпа» зэпеуэм щытекІуащ Къыбардий-Балъкъэрым и цІэкІэ хэтынущ зэхьэзэхуэм и кІэух зэпеуэм.

ЕтІуанэ увыпІэр хуагъэфэщащ Бахъсэн къалэ щыщ Джатэжьокъуэ Сабринэ (илъэс 13) игъэхьэзыра «Наша служба и опасна, и трудна!» лэжьыгъэмрэ «300 лет на страже порядка» ФІищауэ налшыкдзс Тхьэмокъуэ Тамерлан (илъэс 11) игъэхьэзырамрэ.

Зэпеуэм ещанэ увыпІэр щыІэ Щоджэнщіыкіу Дыщэкі Идар (Куба къуажэ, илъэси 7), Бахъсэн къалэм щыщхэу Къаныкъуэ Селинэ (илъэси 10), къалэ), Хьэжмэт Лянэ (илъэси 9) сымэ.

Республикэ зэпеуэм щытекІуахэр Къэбэрдей-Балъкъэрым и цІэкІэ хэтынущ зэхьэзэхуэм и кІэух зэпеуэм.

КъБР-м щыІэ МВД-м и пресс-Іуэхущ ІапІэ.

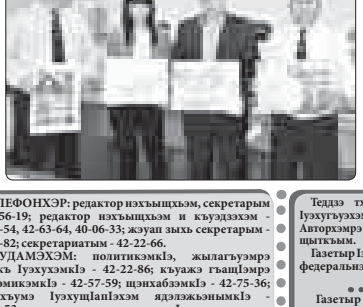

Редактор нэхъыщхьэ
ХЬЭФІЫЦІЭ Мухьэмэд

Редколлегием хэтхэр:

Жьэкіэмыхъу Маринэ (редактор нэхъыщхьэм и япэ къуэдзэ), **ЖылаСэ Заурбэч** (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), **Ширдий Маринэ** (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), **Къаншокъуэ Эллэ** (жэуап зыхь секретарь), **Истэпан Залинэ, Къардэн Маритэ, Нэщіэпыдзэ Замирэ, Хьэжыкъарэ Алик, Щхьэщэмышіу Иэз.**

Езыгъэтхахэр
«Адыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ иригъэтхащ (учредителхэр).

КъыдэзыгъэкІэжьмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр

360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Ленинным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэхэм - 40-48-54, 42-63-64, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ іэпхъкъ Іуэхуэхэмкіэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ экономикэмкІэ - 42-57-59; щэнхабзэмкІэ - 42-75-36; хабзэхъумэ Іуэхущ ІапІэхэм ядолажьэнымкІэ - 42-60-53; узыншагъэр хъумэнымкІэ, екІоогиемрэ спортымкІэ - 42-22-89; егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ - 40-15-31; зэдзэкІакІуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер ІэнатІэм - 42-26-41; сурэтхэм - 42-75-78.

Тедзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжьыгъэхэм, къыщалІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытехэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху епГьыкІэр зэтехуэ зэпыту щыткъым.

Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьынымрэ и пщІэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщІэныгъэхэмкІэ и управленэм.

Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатным и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щыналъэ Іуэхущ ІапІэм ПИ №ТУ07-00117-м щІэту ятхащ.

Зы илъэсым газетыр 250-рэ къыдокІ.

«Тетраграф» ООО-м щытрадзащ.
КъБР, Налшык къалэ, Ленинным и уэрам, 33

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ **Дыщэкі Соня**, *редактору* **ЖылаСэ Заурбэч**, *корректорхэу* **Афэ Тамарэ** *(3, 4-нэ нап.),* **Инэрокъуэ Аллэмэт** *(1, 2-нэ нап.), корректорхэм я дзэпыкъуэгъу* **Нэужьокъуэ Заирэ**. *Компьютерклэ газетым и теплъэр ящІащ* **Дол Мариндж, Бецто Оксанэ,** *сурэтхэм елэжьар* **Бицу Жанэщ.**

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм щагъэхьазыращ.

Газетым Іэ тредзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытредзар сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр 51531 ● Тираж 2.049 ● Заказ №508

Сабийхэм папщІэ

«Принт Центр» тхылъ тедзапІэм иджыблагъэ къыщыдэкІащ Зеикъуэ къуажэм дэт Сабийм и музыкэ школым и унафэщІ, а жылэм и «Нур» сабий садым и егъэджакІуэ Жылау Арсен и Іэдакъэ къыщІэкІа «Сабийгъуэр ар гуфІэгъуэщ» зэрядыльэр.

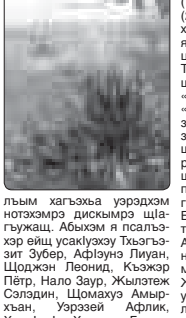

ЩІэблэр дихьэхын хуэдэу зи тебзэр щхъуэкІэпІлъыкІэу гъэдэха къыдэкІыгъуэр хуэгъэзащ сабий садымрэ курит еджапІэм и пэщІэдзэ классхэмрэ екІуалІэ щІыкІухэм. Абы ихуащ ныбжьыщІэхэр дахагъэм, хабзэм, Хэку, бзэ лъагэныгъэм хуэзыгъэуш уэрэд щыкІуэхэр. Апхуэдэхэщ «Девгъауэт Іэгу», «Вагъуэ шыр», «Нанэ сэ сырейц», «Ильэсыщ Іэ псей», «Къэбэрдей», «Си анэ», «Ди адыгэбзэ, ди хабзэ дахэ», «Іэатхэ - нэ хьэгъэ лэн», «ЩІакъуэ хуафэ», «Нанэ и псэ, дадэ и бзэ», нэгъуэщІ уэрэдхэр. ТхылъымкІэ хагъэхьа уэрэдхэм нотэхэмрэ дискымрэ щІагъуэжащ. Абыхэм я псалъэхэр ейщ усакІуэхэу Тхьэгъэзит Зубер, АфІэунэ Лиуан, Щоджэн Леонид, Кьэжэр Пётр, Нало Заур, Жылэтжэ Сэлэдин, Щомахуэ Амыр-хьан, Уэрэзей Асфлик, ХьэщІыкІУ Хьэсэн, Гъэунэ Борис, Джэрыджэ Арсен, Аруан Анатолэ, ЗэгъэщІтокъуэ Людэ, Къэзан Фатльым